

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

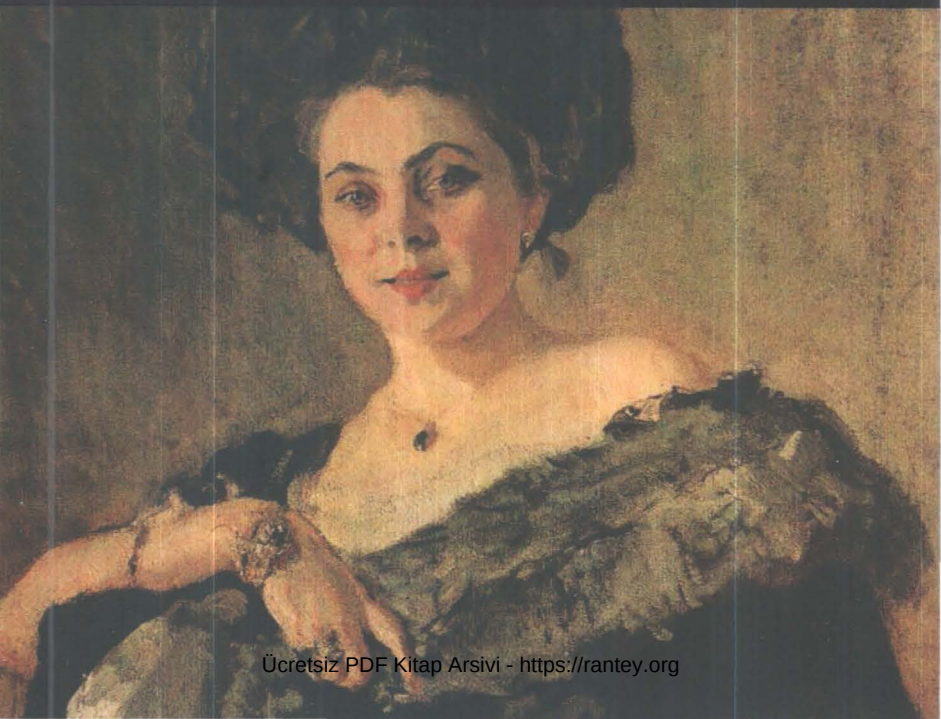
D.H. LAWRENCE

MUTLU HAYALETLER

Çeviri: Can Ömer Kalaycı

Yemeksepeti
bana

— KLASİK ÖYKÜLER | 26 —

D.H. LAWRENCE

MUTLU HAYALETLER

ÖYKÜ

Fransızca aslından çeviren

Can Ömer Kalaycı

Bu kitap Can Sanat Yayınları A.Ş. tarafından Yemek Sepeti Elektronik İletişim Perakende Gıda Lojistik A.Ş. markası Yemeksepeti Banabi için üretilmiştir.

Mutlu Hayaletler, D.H. Lawrence

İngilizce aslından çeviren: Can Ömer Kalaycı

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Eylül 2020, İstanbul

Dizi editörü: Emrah Serdan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: M. Atahan Sıralar

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-4688-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Şu an elinizdeki kitap, edebiyat tarihinin klasiklerinden biri ve onun size ulaşmasında, bize destek oldukları için Can Yayınları'na teşekkür ediyorum.

Okumak bana hayatta öğrenecek daha ne kadar çok şey olduğunu gösterdi her zaman. Tabii ki aslında ne kadar az şey bildiğimi de. Bu nedenle okumaktan her zaman çok büyük keyif aldım. Sonsuz bir keşfetme duygusu, heyecan, şaşkınlık, hayranlık, macera... Dünyada kitaplar dışında başka ne ile mümkün olabilir ki zaten? Tüm bunlarla beraber düşünmeyi, düşüncelelerini doğru ve net şekilde ifade etmeyi, anlamayı, yorumlamayı ya da empati yapabilmeyi de kitaplar dışında öğrenebileceğiniz kaynak da pek azdır. Çarlık Rusya'sında bir çiftçi, isyan günlerinde Fransa'da bir devrimci, Asya steplerinde bir çoban, Meksika'da bir âşık, eski İstanbul'da bir gemici olabilmenin başka bir yolunu biliyorsanız çok şanslısınız, ben kitaplar dışında bilmiyorum çünkü.

Aydınlık bir toplum ancak çok okuyan bireylerle mümkün olabilir. Edebiyat klasikleri ise bu sürecin temel taşları. Çocuklarımızı, ailemizi, arkadaşlarımızı okumaya teşvik etmek bireysel bir tercih değil, toplumsal bir sorumluluk. Yemeksepeti Banabi olarak bu süreci sizin adınıza biraz olsun kolaylaştırabiliyorsak ne mutlu bize. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün de işaret ettiği gibi: "Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, dalalettir."

Nevzat Aydın

MUTLU HAYALETLER

Carlotta Fell'i savaştan önceki gençlik günlerimizde tanıdım. O zamanlar kaçıış sanatta bulmuştu ve yalnızca "Fell" idi. Bu, benim de şahsen itinayla yeteneğimi öldürmekte olduğum bizim ünlü, ama ruhsuz sanat okulu Thwaite'de oluyordu. Thwaite'de Carlotta'ya hep natürmort ödülleri verirlerdi. Kahramanlarımızdan biri olarak ödülleri soğukkanlılıkla kabul ederdi, ama diğer öğrenciler buna gıcık olurlardı. Diğerleri buna soyluluğa yağcılık derlerdi, çünkü Carlotta bir asil, babası ise ünlü bir lorddu.

Yaradılıştan da güzeldi. Ailesi zengin değildi, ama on sekiz yaşındayken yılda beş yüzlük bir gelir sağlamıştı ki bu bize göre muazzamdı. Sonra inciler takıp, gözlerini süzüp arzulu görünmeye çalışarak sosyetik dergilerde gözükmeye başladı. Sonra gitti ve sevimsiz natürmortlarından birini daha yaptı, saksıda bir kaktüs.

Thwaite'de kendimiz de züppe olduğumuzdan biz de onunla gurur duyuyorduk. Güvercinler arasında cennetkuşu rolünde biraz gösteriş yaptığı doğrudu. Ama aynı zamanda bizimle birlikte ve kendi takımından ayrı olmaktan heyecan duyardı. "Başka bir şey" için olan istekliliği ve özlemi kesinlikle içtendi. Ancak bizimle de düşüp kalkmayacaktı, en azından ayrım gözetmeksizin.

Kararsız bir biçimde hırslıydı. O ya da bu şekilde parlamak istiyordu. Onu sürekli pohpohlayan zeki ve "seçkin" amcalardan oluşan bir ailesi vardı. E sonra?

Saksıdaki kaktüsleri hayranlık uyandırıcıydı. Ama kendisi bile onların bir devrim başlatmasını beklemiyor-

du. Belki de sanatın uzak ve tatminkâr olmayan atmosferi yerine hayatın kirli göklerinin genişliğinde parlamayı tercih ediyordu.

O ve ben yalın, sert, ama gerçek anlamda arkadaşlık. Ben fukaraydım, ama pek umurumda değildi. Onun da pek umurunda değildi. Ancak, bu hayatın yarı ölü bedeninde gömülü olduğunu hissettiğim tutkulu bir hayal umurumdaydı. Ölü içinde canlılık. Bunu *hissedebiliyordum*. Sırf kendim için olsa bile ona ulaşmak istiyordum.

Benim neyin peşinde olduğumu bilmiyordu. Ancak benim bir şeyin peşinde olduğumu hissediyordu ve kendisi o “Bir şey” Krallığı’nda ve aynı zamanda Büyük Britanya âleminde bir aristokrat olarak bana o “Bir şey” nedeniyle, ölülerin içinde görüntüsünü yarattığım diri vücut nedeniyle sadıktı.

Yine de birbirimizle pek ilgimiz yoktu. Benim hiç param yoktu. Beni kendi yakınlarıyla tanıştırmayı asla istemedi. Bunu ben de istemedim. Bazen birlikte öğle yemeği yerdik, bazen bir tiyatroya giderdik veya kırlarda ikimize de ait olmayan bir arabayla dolaşırdık. Hiç flört etmedik ya da aşktan bahsetmedik. Onun da bunu benden daha fazla istediğini sanmıyorum. Kendi çevresinden biriyle evlenmek istiyordu ve onun, benim geleceğime göğüs gere-meyecek kadar narin bir kumaş olduğunu biliyordum.

Şimdi düşünüyorum da, birlikteyken her zaman biraz mahzundu. Belki de hiç aşamayacağı denizlerin ötesine bakıyordu. Nihayetinde, onulmaz bir şekilde kendi sınıfına aitti. Ancak sanırım onlardan nefret ediyordu. Tepeden bakan, unvanlı, *beau monde*¹ olan bir grup insanın içinde olduğunda, küçük burnu havaya kalkar, koca ağzı hoşnutsuzlukla büzüşür, geniş omuzlarına bile sıkkin bir huzursuzluğun dermansızlığı çökerdi. Sıkkin bir huzursuzluk ve yükselmek isteyenlerden tikslenme, yükselme

1. (Fr.) Yüksek sosyete. (Ç.N.)

basamaklarından tümüyle tiksınme. Kendi sınıfından nefret ederdi, ama yine de onun için kutsaldı. Kendi arkadaşlarının unvanlarını bana bile söylemekten hoşlanmazdı. Hatta ona, "Şu kim?" diye sorduğumda, "Lady Nithsdale, Lord Staine – annemin eski arkadaşları," diye çabucak isteksizce yanıtlardı. Bu, tacın büyüyen bir ağaca takılmış bir demir halka gibi alnına yerleştiğinin kanıtıydı.

Gerçek bir sanatçıya farklı türde saygı duyardı: Belki daha özgün belki de değil; her halükârda daha özgür ve rahat.

O ve benim ilginç bir ortak anlayışımız vardı: Belki de hayat dediğimiz yarı ölümün vücudun içinde gizlenmiş, doğmamış bir vücutla ilgili olduğuna dair bir sezgi: Ve böylece sıradan dünyaya ve onun atıl yasalarına karşı dile getirilmeyen bir düşmanlık. Daha ziyade düşman bir ülkede gizli görevde olan iki asker gibiydik. Hayat ve insanlar her ikimiz için de düşman bir ülkeydi. Ama bunu kendisi hiç söylemezdi.

Bana hep ne düşündüğümü öğrenmek için gelirdi, özellikle de ahlaki konularda. Geleneksel ahlaki standartlardan onu sinirlendirecek kadar derinden hoşnutsuz birisi olarak, kendi duruşunu belirlemeyi bilmiyordu. Böylece bana gelirdi. Kendi duygularının yoluna konulması için çabalaması gerekiyordu. Bu noktada İngiliz hamuru ortaya çıkardı. Genç bir adam olarak ona ne düşündüğümü söylerdim ve çoğunlukla çok içerlerdi. Geleneksel olmayı öylesine istiyordu. Hatta geleneksel olmağtaki kararlılığı konusunda uygunsuz davranırdı. Ama sonunda hep bana gelmek ve tekrar sormak zorunda kalırdı. Ahlaki olarak bana güvenirdi. Benimle aynı fikirde olmasa dahi benim bakış açımı bilmek onu rahatlatır ve yenilerdi. Ama yine de görüşü benimle uyuşmazdı.

Sonra çok derinlerde, ama belirgin bir temasın olmadığı ilginç bir samimiyetimiz oldu. Belki de kendi huzursuzluğu içinde, dünyada kendini evindeymiş gibi ra-

hat ve huzurda hissettiği tek insan bendim. O da benim gözümde her zaman kendi içimdeki cinsten, kendi türündendi. Benim için insanların çoğu başka türdendir. Hindi bile olabilirler.

Ama o hep kendi sınıfının geleneklerine göre davranırdı, hatta uygunsuzca. Ve ben bunun farkındaydım.

Böylece, savaştan hemen önce Lord Lathkill'le evlendi. Yirmi bir yaşındaydı. Savaş ilan edilene kadar onu görmedim; sonra bir gün beni kocası ve kendisiyle şehirde yemeğe çağırdı. Kocası Muhafız Alayı'nda subaydı ve sanki hayatın en iyi şeylerinin sonsuza değin kendisine sunulmasını bekler gibi üniforması içinde çok yakışıklı ve düzgün görünüyordu. Siyah gözleri, ince siyah saçlarıyla çok esmerdi ve yavaş, narin iniş çıkışlarıyla nerdeyse kadınsı, çok güzel, mahcup bir sesi vardı. Carlotta'nın karısı olmasından mutlu ve gururlu görünüyordu.

Ben fakir ve dış dünyadan, dış dünyanın fakir gari-banlarından olduğum için, bana çok hoş bir şekilde dikkatli, neredeyse saygılı davranıyordu. Onu biraz alaya aldım ve adamın bana davranışındaki nazik hassasiyetten huzursuz olan Carlotta'yı da alaya aldım.

Carlotta mutluydu da. Şöyle dediğini anımsıyorum:

“Savaşa gereksinimimiz var, sen de öyle düşünmüyor musun? Hayatını şövalyece devam ettirmek ve askerî bir büyü eklemek için erkeklerin dövüşmesi gerektiğini düşünmüyor musun?”

Ve ben de şöyle dediğimi anımsıyorum: “Bence bir tür kavgaya gereksinimimiz var; benim türüm savaş değil.” Ağustos ayıydı, hafife alabilirdik.

Carlotta, “Seninki hangi türden?” diye sordu hemen.

“Bilmiyorum: Ama her halükârda tek kişilik,” dedim, koca bir gülümsemeyle. Lord Lathkill öylesine gösterişsiz, tüm ilgisini bana vermeye razı, ancak öte yandan öylesine inceden kayıtsız, öylesine konumundan emindi ki

kendimi yapayalnız bir *sans-culotte*¹ gibi hissetmeme yol açtı. Bense pek çok kereler feleğin çemberinden geçmiş pek de sağlam bir kumaş değildim.

Kendini beğenmiş biri değildi, benim yarım kadar bile *kendini beğenmiş* değildi. Sahnenin ön planını bana bırakmaya razıydı, hatta Carlotta'yla bile. Sonsuzluğu yansıtan parlak, cilalı kabuğundaki bir kaplumbağa gibi bazı şeylerden öyle emindi ki. Ama benimle pek rahat değildi.

“Siz Derbyshire’li misiniz?” dedim yüzüne bakarak. “Ben de! Derbyshire’da doğdum.”

Bana nazik, huzursuz bir tür kibarlıkla nerede diye sordu. Ama biraz şaşırmıştı. Düşünceli bir şekilde bana bakan siyah gözlerinde bir çeşit korku vardı. Gözlerin ortasında kuruntulu bir boşluk vardı. *Koşullardan emin* ama koşulların ortasındaki adamdan kesinlikle emin değildi. Kendisi! Kendisi! O çoktan bir hayaletti.

Bende ham ama gerçek bir şey gördüğünü ve kendisini de kendine göre mükemmel ancak gerçek olmayan bir şey olarak gördüğünü hissettim. Carlotta’ya olan aşkı ve evliliği bile içsel olarak onun için gerçek olmayan bir durumdu. Konuşmadan önce tuhaf bir şekilde bekleme-sinden bu anlaşıyordu. Ve neredeyse içinde bir nevi delilik olan siyah gözlerindeki boş bakış ve yumuşak melan-kolik sesinden.

Carlotta’nın ondan büyülenmiş olmasını anlayabili-yordum. Ama koşullar aleyhine gelişecek olursa Tanrı adamın yardımcısı olsundu.

Bir hafta sonra kocası hakkında konuşmak için yine beni görme ihtiyacını duydu. O yüzden beni operaya da-vet etti. Bir locası vardı ve yalnızdık; kötü şöhretli Lady Perth de iki loca ötedeydi. Fakat bu, Carlotta’nın kocası

1. (Fr.) Fransız Devrimi’nin proleter destekçilerine verilen ad, ayaktakımı, baldırı çıplaklar. (Ç.N.)

Fransa'dayken yaptığı geleneksel küçük acayip hareketlerinden biriydi. Benimle sadece onun hakkında konuşmak istemişti.

Böylece, o, biraz seyirciye doğru eğilip başını bana çevirmeden benimle konuşarak locasının önünde oturdu. Herkes bir bakışta aramızda bir *ilişki* olduğunu anlayabildi, ama ne kadar *tehlikeli* olduğunu asla tahmin edemezlerdi. Çünkü orada –tüm dünyanın– benim olmasa bile en azından onun dünyasının gözü önünde, benimle bana bakmadan konuşup, telaşlı ama buz gibi bir sesle şöyle diyordu:

“Luke hakkında ne düşünüyorsun?”

Deniz rengi gözleriyle cevabımı bekleyerek bana ezici bir şekilde baktı.

“Son derece çekici,” dedim bir tiyatro dolusu suratın tepesinden.

“Evet, öyle,” diye yanıtladı, ciddi olduğu zamanlardaki, bir metalin uzaklara ulaşan donuk çınlamasının titreşimine benzeyen donuk titrek sesiyle. “Onun mutlu olacağını düşünüyor musun?”

“Mutlu olmak mı?” diye bağırdım. “Ne zaman mutlu olmak?”

“Benimle,” dedi ani bir kıkırdamayla ve utangaç, yaramaz, kaygılı bir şekilde bana bakarak.

“Eğer onu mutlu edersen,” dedim, hâlâ kayıtsız.

“Onu nasıl mutlu edebilirim?”

Bunu donuk, titrek bir içtenlikle söyledi. Her zaman böyleydi, beni istediğimden daha derinlere iterdi.

“Kendin mutlu olarak sanırım: Ve bundan emin olarak. Sonra mutlu olduğunu *ona* söyle ve onun da mutlu olduğunu söyle, mutlu olacaktır.”

“Bütün bunları yapmam gerekli mi?” dedi çabucak. “Başka türlü olmaz mı?”

Kaşlarımı çatığımın ve onun çatık kaşlarıma baktığının farkındaydım.

“Muhtemelen hayır,” dedim, kabalıkla. “Kendisi hakkında asla karar veremeyecektir.”

“Nereden biliyorsun?” diye sordu, sanki bu bir sırtmış gibi.

“Bilmiyorum. Yalnızca bana öyle geldi.”

“Sana öyle gelmiş,” diye kesinliğin metale benzeyen o hep üzgün, duru monotonluğuyla beni yankıladı. Mırıldanmamasını veya fısıldamamasını takdir ederim. Ama o sevimsiz tiyatroda beni rahat bırakmasını isterdim.

Kar beyazı cildi üzerinde zümrütler vardı ve öne eğilmiş, bir kâhininin kristal küresine baktığı gibi salona bakıyordu. Yüzlerin ve plastronların¹ o minik görüntülerini görüp görmediğini Tanrı bilir. Bana gelince, bir *sans-culotte* gibi pantolonlar indirilene kadar asla kral olmayacaktım.

“Benimle evlenmesi için korkunç çaba sarf ettim,” dedi, telaşlı, duru ve kısık ses tonuyla.

“Neden?”

“Bana korkunç âşıktı. Halen de âşık. Ama şanssız olduğunu düşünüyor.”

“Şanssız mı, nasıl? Kumarda mı aşta mı?” diye alay ettim.

“Her ikisinde de,” dedi kısaca, benim küstahlığıma karşı ani, soğuk bir içerlemeyle. Gözlerinde bir korku parıltısı vardı. “Ailelerinde var.”

“Sen ona ne dedin?” diye sordum, hissettiğim ağır sıkıntıdan oldukça zorlanarak.

“Ona iki kişi için şans sahibi olacağıma söz verdim,” dedi. “Ve iki hafta sonra savaş ilan edildi.”

“Ah, peki!” dedim. “O dünyanın şansı, senin değil.”

“Hakikaten!” dedi.

Bir sessizlik oldu.

“Ailesi mi şanssızdı?” diye sordum.

1. Erkeklerin smokin ve frak gibi giysilerine taktığı sert kumaştan göğüslük. (Y.N.)

“Worth’ler mi? Hem de nasıl! Gerçekten.”

Ara olmuş ve locanın kapısı açılmıştı. Carlotta etraf-taki olaylara her zaman gözlerini açık tutardı, en azından yarısını. Lady Perth’le konuşmak için, saltanat süren bir güzel gibi –ki öyle değildi ve hiçbir zaman olmadı– ayağa kalktı ve inadına beni tanıştırmadı.

Carlotta ve Lord Lathkill herhalde bir yıl sonra, biz Derbyshire’da bir kulübedeyken ve Lord Lathkill izinli olarak eve gelmişken bizi ziyarete geldiler. Carlotta’nın çocuğu olacaktı ve ağırlaşmıştı ve morali bozuk görünüyordu. Lord Lathkill dalgındı, ülke ve kurşun madenlerinin tarihi hakkında konuşuyordu. Ama her ikisi de dalgın görünüyordu, sanki bu işin sonu yokmuş gibi.

Onları son gördüğümde savaş bitmişti ve ben İngiltere’den ayrılıyordum. Beni saymazsak akşam yemeğinde yalnızlardı. Lathkill boğazındaki yarasıyla hâlâ bitkindi. Ama yakında iyileşeceğini söyledi. O ağır, güzel sesi boğuklaşmıştı. Kadife gözleri katılaşmış, bitkindi ama katı-lığında boşluk, yorgunluk vardı.

Hiç olmadığım kadar fakirdim ve ben de bitkin hissediyordum. Carlotta adamın sessiz boşluğuyla mücadele ediyordu. Savaştan beri adamın gözlerindeki melankolik durağanlık daha dikkat çeker hale gelmiş, ortasındaki korku nerdeyse bir monomani¹ haline gelmişti. Kadın giderek soluyor ve güzelliğini yitiriyordu.

Evde ikizler vardı. Akşam yemeğinden sonra doğru-ca yukarıya onlara bakmaya çıktık. Her ikisi de babalarının ince saçlarını almış iki oğlan çocuğuydu.

Adam purosunu söndürmüş, bebek karyolasına yaslanmış sessizce bakıyordu. Esmer yüzlü sadık dadı geri çekildi. Carlotta çocuklarına baktı, ama daha umutsuzca adama baktı.

1. Sadece tek bir düşünce veya düşünce tipinin baskın olduğu, sanrılarla kendini gösteren zihinsel hastalık. (Ç.N.)

"Harika çocuklar! Harika oğlanlar! Değil mi dadı?" dedim usulca.

"Evet efendim!" dedi hemen. "Öyleler."

"Hiç ikizlerim olacağını düşünür müydün, şamatacı ikizler?" dedi Carlotta bana bakarak.

"Asla düşünmezdim," dedim.

"Luke, sor bakalım bu kötü şans mı kötü yönetim mi?" dedi, o okul çocuğu kıkırdamasıyla endişeyle kocasına bakarak.

"Ah, ben," dedi Luke, aniden dönüp o yaralı sesiyle yüksek sesle konuşarak, "şahsen buna müthiş büyük bir şans derim! Başkaları ne düşünür bilmem." Fakat üzerinde yaralı bir köpeğin ürkmüş korkusu vardı.

Ondan sonra Carlotta'yı yıllarca görmedim. Bir kız çocuğu olduğunu duydum. Sonra bir facia oldu: İkizlerin her ikisi de teyzeleriyle gezerken Amerika'da bir araba kazasında öldüler.

Geç haber aldım ve Carlotta'ya yazmadım. Ne diyebilirdim ki?

Birkaç ay sonra, daha da beter bir felaketle küçük kız ani bir hastalıktan öldü.

Lathkill laneti hükmünü sürüyordu.

Zavallı Carlotta. Ondan başka haber almadım; yalnızca onun ve Lord Lathkill'in, adamın annesiyle birlikte Derbyshire'da bir yerde inzivada yaşadıklarını duydum.

Koşullar beni İngiltere'ye sürüklediğinde Carlotta'ya yazıp yazmama konusunda kendimle mücadele ettim. Sonunda Londra adresine bir not gönderdim.

Kırsaldan yanıt aldım. "Tekrar yakınlarla gelmene çok sevindim. Ne zaman bizi görmeye geleceksin?"

Riddings'e gitmeye pek hevesli değildim. Ne de olsa orası Lord Lathkill'in yeri ve annesi Lady Lathkill yaşlı ve eski kafalıydı. Ve ben de yalnızca kıçım açılınca kral olacak *sans-culotte*'un tekiydim.

"Şehre in," diye yazdım, "birlikte öğle yemeği yiyelim."

Geldi. Daha yaşlı gözüküyordu ve acılar yüzüne yata-
y çizgiler çizmişti.

“Hiç değişmemişsin,” dedi bana.

“Sen de çok az,” dedim.

“Öyle mi!” diye yanıtladı, ölgün melankolik bir sesle.

“Belki! Sanırım yaşadığımız sürece yaşamalıyız. Ne dersin?”

“Evet, bence de. Yaşayan ölü olmak, o berbat bir şey.”

“Tamamen!” dedi, korkunç bir kesinlikle.

“Lord Lathkill nasıl?” diye sordum.

“Ah,” dedi. “İşi bitti, yaşamayla ilgili olarak. Ama *benim* için yaşamaya çok istekli.”

“Ya sen, sen istekli misin?”

Gözlerime baktı, tuhaf bir şekilde.

“Emin değilim,” dedi. “Yardıma gereksinimim var. Bu konuda sen ne düşünüyorsun?”

“Ah, Tanrım, yaşabiliyorsan yaşa.”

“Yardımla olsa da mı?” dedi, o tuhaf gizli sadeliğiyle.

“Ah, kesinlikle.”

“Tavsiye eder misin?”

“Tabii, evet! Gençsin—” diye başladım.

“Riddings’e gelmeyecek misin?” dedi hemen.

“Ya Lord Lathkill – ve annesi?” diye sordum.

“Seni istiyorlar.”

“Sen benim gelmemi istiyor musun?”

“Evet, istiyorum! Gelir misin?”

“Tabii, evet, sen beni istersen.”

“Ne zaman peki?”

“Ne zaman istersen.”

“Ciddi misin?”

“Tabii, kesinlikle.”

“Lathkill lanetinden korkmuyor musun?”

“*Ben ha!*” diye şaşkınlıkla bağırdım; öylesine şaşkınlıkla ki o okul kızı kıkırdaması kahkahasını koyverdi.

“Çok iyi o zaman,” dedi. “Pazartesi? Senin için uygun mu?”

Ayarlamaları yaptık ve onu istasyondan geçirdim.

Lord Lathkill'in yerini, Riddings'i dışarıdan biliyordum. Middleton köyünün dışında eski bir Derbyshire taş eviydi; üç yanında dik duvarları vardı, anayoldan çok uzak değildi, arkasında da park niyetine kasvetli bir fundalık vardı.

Pazartesi Derbyshire tepelerinde karanlık bir gündü. Yeşil tepeler karanlıktı, koyu yeşil, taştan çitler de neredeyse siyah gözüküyordu. Yeşil boşluğun derinliklerindeki küçük tren istasyonu bile taştan, siyah ve soğuktu ve ölümler dünyasında görünüyordu.

Lord Lathkill istasyondaydı. Gözlük takmıştı ve kahverengi gözleri tuhaf bakıyordu. Düz ve cansız siyah saçları alnına düşmüştü.

"Gelmenize çok sevindim," dedi. "Carlotta'yı son derece mutlu ediyor."

Beni, bir erkek olarak, pek dikkate almıyordu. Ben oraya varan, beklenen bir şeydim. Onun dışında tuhaf, doğal olmayan bir canlılığı vardı.

"Umarım annenizi, Lady Lathkill'i rahatsız etmem," dedim beni arabaya çekerken.

"Bilakis," dedi alçak sesiyle, "sizin gelişinizi bizim bizim kadar dört gözle bekliyor. Ah, hayır, annemi eski kafalı görmeyin, hiç değildir. Sanat ve edebiyatta ve o tür şeylerde son derece günceldir. Bugünlerde gizemli spiri-tualizme ve o tür şeylere meylecti, ama Carlotta ve ben eğer ona yararı oluyorsa her şey iyidir diye düşünüyoruz."

Beni özenle battaniyelerin içine yerleştirdi ve bir uşak ayağıma bir ayak ısıtıcısı koydu.

"Bilirsiniz Derbyshire soğuk bir yerdir," diye devam etti Lord Lathkill, "özellikle tepelerde."

"Çok karanlık bir yer," dedim.

"Sanırım öyle, tropiklerden gelen birisi için. Biz, tabii ki, fark etmiyoruz, hatta oldukça seviyoruz."

İlginç bir şekilde daha küçük, büzüşmüş göründü,

oldukça uzun olan yanakları çökmüştü. Ancak tavırları çok da şen, neredeyse gevezeydi. Ama sanki aslında bana değil de havaya konuşuyor gibiydi. Kendi kendine konuşuyordu. Bir keresinde bana baktığında, kahverengi gözlerinde sanki içinde bitkin, boş bir korku dışında başka bir şey olmayan boşluklar gibi, boş bir bakış vardı. Gerçekten orada olup olmadığını anlamak için hiçliğin pencerelerinden bakıyordu.

Riddings'e vardığımızda hava kararmıştı. Evin önde kapısı yoktu ve yalnızca üst kattaki iki pencerede ışık ya-
nıyordu. Pek konuksever durmuyordu. Yandan girdik ve bir uşak eşyaları aldı.

Ölü görünümlü evde konuşmadan yukarı çıktık. Carlotta bizi duymuştu ve merdivenlerin başındaydı. Giyinmişti; uzun beyaz kolları çıplaktı; mat yeşil bir elbise üzerine parıltılı bir şey giymişti.

“Gelmeyeceksin diye öyle korktum ki,” dedi donuk bir sesle elini bana uzatırken. Sanki ağlamaya başlayacak gibiydi. Ama tabii ki ağlamadı. Kara lambrisi ve yerde mavi halısıyla koridor bunaltıcı bir kasvetle arkamızda karanlıkta kaldı. Uzakta çantalarımla bir uşak gözden kayboluyordu. Evin eşyalarının ilginç, hoş olmayan bir değişmezliği vardı, ölü nesnelerin tiksindirici zaferi. Fakat ev kaloriferli, sıcaktı.

Carlotta silkindi ve donuk bir şekilde şöyle dedi: “Odana gitmeden önce kayınvalidemle konuşmak ister misin? Hoşuna giderdi.”

Bir misafir odasına aniden girdik. Duvarlarda suluboyalar ve dikkatle ayağa kalkarken eğilip dönerek kapıya bakan, siyahlar içinde beyaz saçlı bir hanımefendi gördüm.

“Bu Mr. Morier, kayınvalidem,” dedi Carlotta, donuk, telaşlı tarzıyla, “odasına gidiyor.”

Gösterişli yaşlı dul Lady Lathkill ağır kalçalarından eğilerek öne doğru birkaç adım attı ve bana elini uzattı. Saçının perçemi kar beyazıydı, yaşlı ve hâlâ mihrabı

ayakta bir kadının pembe yumuşak cildinden bakan, minik nokta şeklinde gözbebekleriyle, sabit, ilginç mavi gözleri vardı. Dantel bir yaka takmıştı. Siyah ipekle kaplı ağır kalçalarından öne doğru eğilen vücudunun üst kısmı oldukça inceydi.

Bana uzun süre sabit ama bir kuş gibi kurnaz, soğuk ve uzak bakışlarla bakarak bir şeyler mırıldandı. Belki de bir şahinin avlanırken aşağıya kurnazca bakması gibi. Sonra mırıldanarak bana odadaki iki kişiyi tanıştırdı: uzun, küçük suratlı, hafif siyah bıyık izi olan esmer, genç bir kadın ve smokinli, oldukça kel, kanlı canlı, küçük gri bıyıklı ama gözlerinin altı sarı tombul bir adam. O adam Albay Hale'di.

Sanki onları bir seansta bölmüşüm gibi hepsi bir tuhaf göründü. Ne diyeceğimi bilemedim: Bana tamamen yabancıları.

“En iyisi gelip odanı seç o zaman,” dedi Carlotta ve ben konuşmadan başımı öne eğip onu izleyerek odadan çıktım. Yaşlı Lady Lathkill hâlâ şişman kalçalarının üstünde dikilmiş, yarı dönerek gelincik mavisi gözleriyle arkamızdan bakıyordu. Nerdeyse hiç olmayan kaşları, buz gibi beyaz saçlarının perçemi altındaki yumuşak alnında yüksek bir yay çiziyordu. Kendisini inatla kapattığı üçra yerden bir saniye bile ayrılmamıştı.

Carlotta, Lord Lathkill ve ben sessizce koridordan aşağı yürüyüp bir köşeyi döndük. Hiçbirimiz tek kelime etmedik. Lord Lathkill binanın kanadının sonundaki bir kapıyı aniden ve oldukça hiddetle açarken bana doğru kırgın ve yılgın bir havayla şöyle dedi:

“Size hayalet odamızı verme şerefini bahsettik. Pek bir şeye benzemiyor, ama bizim için kral dairesine eşdeğer.”

Soluk, kırmızı boyalı, yaldız artıklarını gösteren tah-ta kaplamaları ve her zamanki büyük eski maun mobilyaları ve büyük beyazımsı solgun gülleri olan pembemsi taban halısıyla büyük bir odaydı. Taş şöminede harlı bir ateş yanıyordu.

“Neden?” dedim, bir zamanlar güzel olan halının soluk parçalarına bakarak.

“Neden ne?” dedi Lord Lathkill. “Neden mi size bu odayı sunduk?”

“Evet! Hayır! Neden sizin için kral dairesine eşdeğer?”

“Ah, çünkü bizim hayaletimizin ziyaretleri hükümdarlarınkı kadar seyrek ve iki katı hoş karşılanır. Hediyeleri çok daha almaya değer!”

“Ne gibi hediyeler?”

“Aile serveti. Sürekli olarak aile servetini geri getirir. O nedenle sizi buraya koyduk, onu teşvik etmek için.”

“Ben nasıl bir *teşvik* olayım? – Özellikle aile servetinizi geri getirmek için. Her halükârda servetinizin artmaya gereksinimi olduğunu düşünmemiştim.”

“Şey,” diye tereddüt etti. “Para olarak değil: O bakımdan idare edebiliriz; ama para dışındaki diğer şeylerde–”

Bir sessizlik oldu. Ben Carlotta’nın “iki kişilik şansını” düşünüyordum. Zavallı Carlotta. Yıpranmış görünüyordu. Özellikle sivrilmiş ucuyla çenesi yıpranmış görünüyordu. Ateşin yanında bir sandalyeye oturmuş ve ayaklarını şöminenin taş tablasına koymuştu ve hâlâ cildine dikkat ederek elleriyle yüzünü perdeleyip öne eğilmişti. Öne eğildiğinde giysisinin altından, kürekkemiklerini ortaya koyan geniş beyaz omuzlarını görebiliyordum. Fakat sanki bir öfke, içindeki bütün hayatı emmişti ve o bütün hisleri çekilmiş bitkin ve tepkisizdi. Bana büyük bir üzüntü verdi ve bir erkeğin onu kollarına alıp vücudunu sevip beğenmesi ve onu tekrar alevlendirmesi düşüncesi aklımdan geçti. Eğer kadın izin verirse, ki bu kuşkuluydu.

Kadının vücudundan cesareti gitmişti; yalnızca ruhu savaşımaya devam ediyordu. Hayatının vücudunu yenilemesi gerekecekti ve bunu yalnızca yaşayan bir beden yapabiliirdi.

“Ne olmuş şu hayaletinize?” dedim Lord Lathkill’e.
“Gerçekten korkunç mu?”

“Hiç değil,” dedi. “Çok sevimli bir kadın olmalı. Ama benim hiç deneyimim yok ve olan kimseyi de tanımıyorum. Sizin gelip onu teşvik edeceğinizi ummuştuk. Annem sizinle ilgili bir mesaj almıştı biliyorsunuz.”

“Hayır, bilmiyordum.”

“Ah, evet. Siz hâlâ Afrika’dayken. Medyum dedi ki: ‘Afrika’da bir adam var. Ben yalnızca M görebiliyorum, çift M. Sizin ailenizi düşünüyor. Sizin ailenize girse iyi olur.’ Annem son derece şaşkındı ama Carlotta ânında, ‘Mark Morier,’ dedi.”

“Seni çağırmanın nedeni o değildi,” dedi Carlotta hemen, etrafına bakarak, bana bakarken elini gözlerine siper ederek.

Ben bir şey söylemeden güldüm.

“Fakat tabii,” diye devam etti Lord Lathkill, “bu odayı almanız şart değil. Hazır bir tane daha var. Görmek ister misiniz?”

“Hayaletiniz kendini nasıl gösterir?” dedim, geçiştirerek.

“Şey, pek bilmiyoruz. Hoş bir varlık gibi duruyor ve bütün bildiğim bu kadar. Ziyaret ettiği herkes için belli ki bir *persona grata* idi. Belli ki *gratissima*.¹

“*Benissimo*,”² dedim.

Eşikte bir hizmetçi belirip benim duyamadığım bir şeyler mırıldandı. Carlotta ve Lord Lathkill dışında evdeki herkes alçak sesle bir şeyler mırıldanıyor gibiydi.

“Ne diyor?” diye sordum.

“Bu odada mı kalacağını soruyor. Ona ön tarafta bir oda isteyebileceğini söyledim. Ve banyo yapacak mısınız?” dedi Carlotta.

1. (İt.) Sırasıyla: istenen kişi; çok sevilen kadın. (Ç.N.)

2. (İt.) Mükemmel. (Ç.N.)

“Evet,” dedim. Ve Carlotta da hizmetçi kıza tekrar etti.

“Bir de Tanrı aşkına benimle yüksek sesle konuşun,” dedim, kapı eşiğindeki kolalı yakası içindeki kusursuz görünen yaşlı kadına.

“Peki efendim!” diye konuştu. “Banyonuz sıcak mı ılık mı olsun?”

“Sıcak!” dedim, top patlaması gibi.

“Peki efendim!” dedi tekrar ve arkasını dönüp gözden kaybolurken yaşlı gözleri ışıldadı. Carlotta güldü ve ben iç geçirdim. Masada altı kişiydik. Mavi gözlerinin altında sarı kırışıklıklar olan pembe albay karşımda babayı-ğit bir genç gibi oturuyordu. Onun yanında Lady Lathkill oturmuş, mesafeli haliyle izliyordu. Pembe, yumuşak, yaşlı, çıplak görünümlü yüzü, nokta gibi mavi gözleriyle gerçek bir modern cadı yüzüydü.

Benim yanımda, sol tarafımda esmer kollarında fark edilmeyen tüyler olan esmer genç bir kadın vardı. Siyahımsı bir boynu vardı ve düz siyah kaşlarının altındaki ifadesiz sarı-kahverengi gözleri hiçbir şey söylemiyordu. Ulaşılmaz biriydi. Bazı yorumlar yaptım, sonuçsuz kaldı. Sonra dedim ki:

“Lady Lathkill beni size tanıştırdığında isminizi duymadım.”

Bana “Mrs. Hale” demeden önce sarı-kahverengi gözleri birkaç saniye benimkine baktı. Sonra masanın karşı tarafına baktı. “Albay Hale benim kocam.”

Yüzüm şaşkınlığımı ele vermiş olmalı. Mrs. Hale gözlerimin içine benim kavrayamadığım bir önemlilikle uzun, sert bir bakışla baktı. Albayın çorbasına eğilmiş kel, pembe kafasına baktım ve kendi çorbama döndüm.

“Londra’da iyi vakit geçirdin mi?” dedi Carlotta.

“Hayır,” dedim, “berbattı.”

“Söylenecek tek güzel kelime yok mu?”

“Tek bir tane bile yok.”

“Hoş insanlar yok mu?”

“Benim anladığım şekilde hoş yok.”

“Senin anladığın hoşluk ne?” diye sordu küçük bir kahkahayla.

Diğer insanlar taşlaşmıştı. Duvara konuşmak gibiydi.

“Ah, bir bilseydim, onları arardım. Ama yüzeyde sulu, altında edepsiz duyguları olan duygusallar değil.”

“Kimi kastediyorsun?” Adam balığı getirirken Carlotta bana baktı. Bastırılmış bir serseriliği vardı. Yemekteki diğerleri yalnızca birer görüntüydü.

“Ben mi? Hiç kimseyi. Hemen herkesi. Hayır, Dikilitaş Anma Töreni’ni¹ düşünüyordum.”

“Gittin mi?”

“Hayır, ama ortasına düştüm.”

“Etkileyici değil miydi?”

“Ravent ve sinameki gibi, o şekil etkileyici.”

Başını balıktan kaldırıp bana bakarak hafiften güldü.

“Nesini beğenmedin?”

Albay ve Lady Lathkill’in, her ikisinin de yalnız küçük birer tabak pilav yediklerine, balık yemediklerine ve ikinci sırada servis yapıldıklarına –ah, ne aşağılanma– ve ikisinin de beyaz şarap almadığına dikkat ettim. Hayır, şarap kadehleri de yoktu. Yalnızlık Everest’teki kar gibi onları sarıyordu. Yaşlı dul ara sıra karların beyaz ermini gibi bana bakıyordu ve üzerinde iyi olmanın ve iyiliğin sırtını içermenin o soğuk havası vardı: dolaylı, sıkıcı ve değişmez bir şekilde her şeyi bilmenin. Ve ben de gevezeliğimle, buzullar üstünde zıpladığı söylenen pirelerden² biriydim.

“Nesini mi beğenmedim? Berbattı, her şey berbattı! Yağmur altında, çıplak başları ıslak, ıslak bir kalabalık, sulu

1. Obelisk Memorial Service. Birinci Dünya Savaşı’nı anmak için 1920’de Londra’da anıtmezar yapılmıştı. Her yıl 11 Kasım’da anma günü törenlerinde anıtmezara çelenkler konulur. (Ç.N.)

2. Alpler’in tepesindeki yüksek buzullarda yaşayan böcekler. (Ç.N.)

duygular, ıslak krizantemler, dikenli kartopları. Sulu kitle duygusunun enerjisi. Ah, hayır buna izin verilmemeli!"

Carlotta'nın yüzü asıldı. Yeniden karnında ölümü hissedebildi, savaşın temsil ettiği cinsten ölümü.

"Ölüleri onurlandırmamızı istemez misiniz?" diye çıktı karşımdan Lady Lathkill'in bir kakımın havlamasını andıran gizemli sesi.

"Ölüleri onurlandırmak!" Zihnim şaşkınlıkla açıldı. "Onurlanacaklarını mı düşünüyorsunuz?"

Soruyu bütün içtenliğimle sormuştum.

"Niyetimizin onları onurlandırmak olduğunu anlarıydı," diye yanıtladı.

Afalladım.

"Ben ölseydim, böyle büyük, sulu duygularla taşan bir kalabalığın ıslak krizantem ve dikenli kartoplarıyla ardıma düşmesinden onurlanır mıydım? Öö! Cehennemin en dibine kaçırdım: Tanrım hem de nasıl kaçırdım."

Erkek uşak bize kızarmış koyun rostosu, Lady Lathkill ve albaya da soslu kestane verdi. Sonra Burgundy koydu. Güzel bir şaraptı. Sahte konuşmalar kesilmişti.

Lady Lathkill karda avını yiyen bir ermin gibi sessizce yiyordu. Bazen tamamen iletişimsiz mavi gözleri sabit bakışlarla masanın çevresine göz gezdiriyordu. Hepimize uygun hizmetin verildiğini dikkatle gözlüyordu, "Mr. Morier'e frenküzümü jölesi," diye mırıldanıyordu, sanki kendi masasıymış gibi. Onun yanında Lord Lathkill tamamen etraftan soyutlanmış olarak yiyordu. Bazen kadın ona mırıldanıyor, bazen o geri bir şeyler mırıldanıyordu, ama ne dediklerini hiç duyamadım. Albay kestaneleri istemeye istemeye sanki berbat bir görevmiş gibi yuttu. Kibarlığına verdim.

Berbat bir akşam yemeği idi. Carlotta dışında kimse'nin dediği tek kelimeyi duymadım. Soluk boruları sanki sesleri için bir tabutmuş gibi, hepsi kelimelerini boğazlarında öldürüyordu.

Carlotta kendi üstüne düşeni yapmaya çalıştı, mutlu ev sahibesi rolü. Fakat Lady Lathkill bir şekilde, sessizlik ve belirgin bir alçakgönüllülükle, ev sahibesine ait olan otoriteyi çalmış ve tavşan kemiren bir kakım gibi ona sarılmıştı. Carlotta mutsuz bir şekilde ne düşündüğümü anlamak için bana bakıp durdu. Mezarımda donmuş gibi hissettim. Ve güzel, güzel ve ılık Burgundy şarabını içtim.

"Mr. Morier'in kadehi!" diye mırıldandı Lady Lathkill ve siyah noktalı mavi gözleri bir an için benimkine takıldı.

"İyi bir Burgundy içmek son derece güzel!" dedim hoşça.

Başını hafifçe öne eğip anlaşılmas bir şeyler mırıldandı.

"Efendim?"

Yüksek sesle tekrar etmek zorunda kalmaktan hoşnutsuz bir şekilde, "Beğendiğinize çok memnun oldum!" diye, tekrarladı.

"Evet beğendim. Güzel."

Siyah bir dişi tilki gibi, uzun boyuyla çıt çıkarmadan dimdik ve uyanık oturan Mrs. Hale ne tür bir tip olduğumu anlamak için gözünü üzerimde dolaştırarak bana baktı. Biraz merakı uyanmıştı.

Lord Lathkill'den, "Evet, teşekkürler," diye bir müzikal bir mırıltı çıktı. "Sanırım biraz daha alacağım."

Tereddüt etmiş olan adam, kadehini doldurdu.

"Şarap içemediğim için son derece üzgünüm," dedi Carlotta dalgınca. "Bana kötü etki yapıyor."

"Herkeste kötü etki yaptığını söylemeliyim," dedi albay, kendini belli etmek için tedirgin bir hamleyle. "Ama bazı insanlar bu etkiden hoşlanır, bazıları hoşlanmaz."

Şaşkınlıkla adama baktım. Neden böyle lafa karışıyordu? Sanki yaratmış olduğu etkiyi beğenmiş gözüküyordu.

"Ah, hayır," diye karşılık verdi Carlotta soğuk bir şekilde. "Farklı insanlar üzerindeki etkisi oldukça farklıdır."

Konuyu kesin bir şekilde kapattı ve masaya biraz daha buz düştü.

“Elbette,” diye başladı albay, batığı derinliklerden tekrar yüzeye çıkmaya çalışarak.

Ama Carlotta ansızın bana döndü.

“Sence neden farklı insanlar üzerinde etki o kadar farklı?”

“Ve farklı vesilelerde,” dedim, şarap kadehimin içinden gülümseyerek. “Ne derler biliyor musun? Eğer alkolün ruh haline etkisi varsa, seni eski bilinç durumuna ve eski tepkilerine götürür derler. Ama bazı insanları hiç uyarmaz, yalnızca sinirsel bir iğrenme tepkisine yol açar.”

“Bende kesinlikle sinirsel bir iğrenme tepkisi var,” dedi Carlotta.

Lady Lathkill, “Tüm yüksek mizaçlarda olduğu gibi,” diye mırıldandı.

“Köpekler viskiden nefret eder,” dedim.

“Çok doğru,” dedi albay. “Ondan korkarlar.”

“Hep düşünmüşümdür,” dedim, “şu eski bilinç durumlarını. Onlara geri dönüş çok fena bir kötüleşme olması. Şahsen ileri gitme arzum beni biraz geçmişe götürüyor.”

“Nereye?” dedi Carlotta.

“Ah, bilmiyorum. İnsanın daha sıcak hissettiği bir yere ve kadehleri kırıp dökmek gibi, anlıyor musun?”

J'avons bien bu et nous boirons!

Cassons les verres nous les payerons!

Compagnons! Voyez vous bien!

Voyez vous bien!

Voyez! voyez! voyez vous bien

Que les d'moiselles sont belles

Où nous allons!¹

1. (Fr.) Eski bir Fransız meyhane şarkısı. “İyi içtim ve biraz daha içeceğiz! / Kırın bardakları, öderiz hesabı! / Buraya bakın dostlar, / Gittiğimiz yerde kızlar çok güzel.” (Ç.N.)

Lady Lathkill cevizli kereviz salatasını bitirirken eski bir asker şarkısının bu kıtasını söyleme arsızlığını kendimde buldum. Temiz, dengeli alçak bir sesle tüm yüzümü kaplayan bir gülümsemeyle şarkıyı oldukça güzel söyledim. Uşak, Lady Lathkill'in tabağını almaya dolanırken bana kaçamak bir bakış attı. *Bak!* diye düşündüm. *Seni gidi ipini koparmış tavuk seni!*¹

Keklikler bitmiş, börekleri yutmuş ve tatlıya gelmiş-tik. Benim şarkımı tam bir sessizlik içinde kabul etmişler-di. Carlotta bile. Benim börek, istiridye gibi bir hamlede gitmişti.

“Çok haklısınız!” dedi Lord Lathkill cevizleri çiğner-ken. “Yani Bir Viking’in veya bir Catalina² suikastçısının ruh hali, eğer onu yeniden yakalayabilirsek, bizim için korkutucu derecede iyi olabilir.”

“Bir Viking!” dedim aptallaşmış bir şekilde. Ve Car-lotta da tutamadığı çılgın bir kahkaha koyverdi.

“Neden bir Viking olmasın?” diye sordu, tüm masu-miyetiyle.

“Bir Viking,” diye tekrarlardım ve şarabımı yuttum. Sonra siyah kaşlı komşuma dikkatle baktım.

“Siz neden hiçbir şey söylemiyorsunuz?” diye sor-dum.

“Ne diyeyim?” diye yanıtladı kadın, bir şey söyleme düşüncesinden korkarak.

Bitirmişti. Sanki son vahyi bekler gibi kadehime bak-tım.

Lady Lathkill parmak kâsesinde parmak uçlarını fı-şırdattı ve bitirdiğini belirtir şekilde peçetesini koydu. Albay, ihtiyar kurt, hemen sandalyesini tutmak için fırla-

1. Kümes hayvanları iplerle sarma yapılarak pişirilir. Hizmetçinin haddini aştı-rğını belirtmek için kullanılan özgün bir benzetme. (Ç.N.)

2. MÖ 66 yılında devlete karşı girişilen başarısız suikastların lideri. Adı sui-kastçılar arasında simge haline gelmiştir. (Ç.N.)

dı. *Place aux hommes!*¹ Komşum Mrs. Hale'i başımı öne eğerek çok rahatsız edici bir selamla selamladım ve o da bir tur atıp yanımdan geçti.

"Çok kalmayacak mısın?" dedi Carlotta bana o yavaş, ela gözleriyle hınzırlık, istek ve tam bir depresyon arası bir ifadeyle bakarken.

Lady Lathkill sanki ben yokmuşum gibi, büyük kalçalarından ileri doğru sekerek beyaz perçemiyle sertçe yanımdan geçti. Giderken bir şeye yoğunlaşmış, dalgın görünüyordu.

Kapıyı kapattım ve erkeklere döndüm.

"Dans la première auberge

*J'eus b'en bu!"*²

diye alçak sesle şarkı söyledim.

"Çok doğru," dedi Lord Lathkill. "Çok haklısınız."

Şarabı elden ele dolaştırdık.

"Bu evin," dedim, "bir bahar temizliğine gereksinimi var."

"Çok haklısınız," dedi Lord Lathkill.

"Üstüne ölü toprağı serpilmiş!" dedim. "Evi tatlandırarak, canlandıracak Bacchus ve Eros'a gereksinimimiz var."

"Bacchus ve Eros'u mu düşünüyorsunuz?" dedi Lord Lathkill, sanki onlar telefon edilip çağırılabilirmiş gibi, tam bir ciddiyetle.

"En iyi anlamıyla," dedim. "En azından sanki onları Fortnum ve Masondan³ satın alabilirmişiz gibi."

"En iyi anlamıyla derken tam olarak ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Lord Lathkill.

"Ah! Hayatın ateşi! Buraya ölü toprağı serpilmiş."

1. (Fr.) Şimdi sıra erkeklerde. (Ç.N.)

2. (Fr.) Meyhane şarkısından bir dize daha. "İlk tavernada güzel bir içki içtim." (Ç.N.)

3. Londra'da seçkin mal ve iyi hizmetiyle ünlü bir market. (Ç.N.)

Albay kalın, tembel parmaklarıyla huzursuz bir şekilde kadehini parmakladı.

“Öyle mi düşünüyorsunuz?” dedi, bana ezici bir şekilde bakarak.

“Siz öyle düşünmüyor musunuz?”

Altında ölümcül sarı lekeleri olan boş, puslu gözlerle bana baktı. Onda bir sorun vardı, bir çeşit sinir buhranı. Şişman, sağlıklı neşeli bir yaşlı kurt olması gerekirdi. Pek yaşlı da değil: Muhtemelen altmış bile değil. Fakat üzerindeki bu çöküntüyle, bir şekilde çürüyüp kokmuş gibiydi.

“Biliyorsunuz,” dedi bana bir çeşit ürkütücü meydan okumayla gözlerini dikip sonra şarabına bakarak, “bize farkında olduğumuzdan çok daha fazla şeyler oluyor!” Tekrar kafasını kaldırıp, kır bıyığının altındaki dolgun dudaklarını kapatarak donuk bir isyankârlıkla gözlerini dikip bana baktı.

“Tabii!” dedim.

Donuk, ürpertici bir isyankârlıkla gözlerini dikerek bana bakmaya devam etti.

“Ha!” Ani bir hareket yaptı, dağılmış, yığılmış göründü ve kırık dökük, ama doğal bir hal aldı. “İşte, kendiniz söyle-diniz. Ben yirmisinde bir çocukken evlendim karımla.”

“Mrs. Hale?” diye ünledim.

“Bu Mrs. Hale’le değil,” –kafasıyla kapıyı işaret ederek– “ilk karımla.” Bir sessizlik oldu; utanmış gözlerle bana baktı, sonra şarap kadehini döndürdü ve kafası önüne düştü. Çevrilen kadehe bakarak devam etti: “Onunla evlendiğimde ben yirmi, o yirmi sekiz yaşındaydı. Onun benimle evlendiği söylenebilir. İşte böyle! Üç çocuğumuz oldu –üç evli kızım var– ve gayet iyi geçindik. Sanırım bir anlamda bana annelik etti. Ve ben tek bir şey bile düşün-medim. Yeterince hoşnuttum, ona göbekten bağlı değil-dim ve bana hiç soru sormadı. Benden hep hoşlandı ve ben bunu hep çantada keklik gördüm. Çantada keklik.

Öldüğü zaman bile –ben uzakta Selanik’teydim¹– bunu doğal farz ettim, anlıyor musunuz? Diğer şeylerin bir parçasıydı – savaş – hayat – ölüm. Geri döndüğümde yalnız hissedeceğimi biliyordum. Ve sonra enkaz altında kaldım –bomba düştü ve sığınak göçtü– ve bu benim akli dengemi bozdu. Beni eve yolladılar. Lizard’ın² ışığını gördüğüm anda –körfezden çıktığımızda akşamdı– Lucy’nin beni bekliyor olduğunu anlamıştım. Onu orada yanı başımda hissediyordum, şimdi sizi hissettiğimden daha açık. Ve biliyor musunuz o anda onun farkına vardım ve benim üzerimde müthiş bir etki yaptı. Son derece güçlü, önemli göründü, bilmem anlatabiliyor muyum: Onun dışında her şey giderek küçüldü. Lizard’ın ışığı uzakta titreşiyordu ve bu, ev anlamına geliyordu. Ve geriye kalan her şey karımdı, Lucy: Sanki etekleri tüm karanlığı doldurmuş gibiydi. Bir anlamda korkmuştum: Ama bu kendimi pek hizaya sokamamış olmamdandı. *Aman Tanrım! Onu asla tanımamışım!* diye hissettim. Ve o, bu muhteşem şeydi. Bir çocuk gibi ve bir yavru kedi kadar zayıf hissettim. Ve ister inanın ister inanmayın, o günden bugüne beni asla terk etmedi. Söylediklerimi duyabildiğini gayet iyi biliyorum. Ama size anlatmama izin verirdi. Bunu yemekte anlamıştım.”

“Ama sizi tekrar evlenmeye iten neydi?”

“Oydu!” Elmacıkkerniklerinin üzeri hafiften sarardı. “Bana, ‘Evlen! Evlen!’ dediğini hissedebiliyordum. Lady Lathkill de ondan mesajlar aldı; onun hayattaki en iyi arkadaşıydı. Tekrar evlenmeyi düşünmüyordum. Ama Lady Lathkill’de de evlenmem gerektiği mesajı vardı. Sonra bir medyum, kızı tüm ayrıntısıyla tanımladı: şimdiki karım.

1. Birinci Dünya Savaşı’nda İngiliz, Fransız ve Sırp birliklerinin önemli bir bölümü Selanik’in Kuzey Yunan Limanı’nı işgal etmiş ve buradan Alman ve Bulgar kuvvetlerine karşı birçok sonuçsuz saldırıda bulunulmuştu. (Ç.N.)

2. Lizard Feneri, Cornwall, Biscay Körfezi. (Ç.N.)

Onu ânında tanıdım, kızlanmın arkadaşı. Ondan sonra mesajlar daha ısrarcı hale geldi, beni gecede üç-dört kere uyandırıyordu. Lady Lathkill beni evlenme teklif etmeye teşvik etti, ben de ettim ve kabul edildi. Şimdiki karım yalnızca yirmi sekiz yaşındaydı, Lucy'nin olduğu yaşta."

"Şimdiki Mrs. Hale'le ne kadar zaman önce evlendiniz?"

"Bir yıldan biraz daha önce. Şey, benden istenileni yaptığımı düşündüm. Fakat düğünden hemen sonra içime öyle bir korku hissi düştü ki –tamamen mantıksızdı– neredeyse bilincimi yitirdim. Şimdiki karım bana hasta olup olmadığımı sordu, ben de hasta olduğumu söyledim. Paris'e gittik. Öldüğümü hissettim. Ama bir doktora gideceğimi söyledim ve kendimi bir kilisede diz çökmüş buldum. Sonra huzuru buldum – ve Lucy. Bana sarılmıştı, ben de bir çocuk gibi huzurluydum. Orada Lucy'nin kollarında birkaç saat diz çökmüş olmalıyım. O hayattayken *hiç* böyle hissetmemiştim; çünkü bu tür şeylere tahammül edemezdim! Bütün bunlar sonradan çıktı –sonradan– ve şimdi Lucy'nin ruhunu rencide etmeye cesaret edemem. Rencide edersem, tekrar barışana, tekrar beni kollarıyla sarana kadar işkenceler çekerim. Ancak ondan sonra yaşayabilirim. Ama benim şimdiki Mrs. Hale'e yanaşmama izin vermiyor. Ben –ben– ben de ona yanaşmaya cesaret edemiyorum."

Başını kaldırıp korku ve utanç ve utanılacak bir gizlilik ve insansız mavi gözlerinde kendini gösteren bir sinsilikle bana baktı. Sanki uykudaymış gibi konuşuyordu.

"Peki neden sevgili karınız sizi tekrar evlenmeye teşvik etti?"

"Bilmiyorum," diye yanıtladı. "Bilmiyorum. Benden daha büyüktü ve bütün akıllılık ondaydı. Çok akıllı bir kadındı ve ben kendim hiçbir zaman entelektüel çizgide değildim. Beni sevmesini çantada keklik gördüm. Asla kıskançlık göstermedi, şimdi düşünüyorum da hep kıs-

kançtı, ama hep gizledi. Bilmiyorum. Sanırım benimle evlenmiş olması konusunda hiç emin değildi. Öyle gözü-
küyor. Sanki aklında bir şey vardı. Biliyor musun, hayat-
tayken bunu hiç düşünmedim. Ve şimdi onun dışında
hiçbir şeyin farkında değilim. Sanki ruhu benim içimde
yaşamayı istemiş gibi veya her halükârda –bilmiyorum–”.

Mavi gözleri korku ve sinsi bir utangaçlıkla donuk,
neredeyse balık gibiydi. Kısa bir burnu ve dolgun, kendi-
ne düşkün dudakları ve bir zamanlar gülünç olan bir çe-
nesi vardı. Daima on üç yaşında bir çocuk. Ama şimdi
üzüntüden çökmüştü.

“Şimdiki karınız ne diyor?” diye sordum.

Kendine biraz daha şarap koydu.

“Aslında,” diye yanıtladı, “o olmasa pek umurumda
olmaması gerek. Hiçbir şey söylemiyor. Lady Lathkill ona
her şeyi açıkladı ve o da diğer taraftaki bir ruhun basit bir
zevkten öte bir önemi olduğu konusunda hemfikir – an-
lıyor musunuz? Lady Lathkill bunun, benim Kadın’a hiz-
met edeceğim ve O’na O’nun yerine geçmesi için yardım
edeceğim bir sonraki reenkarnasyonum için bir hazırlık
olduğunu söylüyor.”

Utanc içinde, gurur duymaya çalışarak tekrar başını
kaldırıp bana baktı.

“Ne kadar da ilginç bir öykü!” diye ünledi Lord Lath-
kill. “Annemin kendisi hakkındaki görüşü –aldığı bir me-
sajda da vardı– bir dahaki sefere hayvanları insanların
zulmünden korumak için dünyaya geleceği. O nedenle
sofrada etten veya öldürülmesi gereken her şeyden nefret
ediyor.”

“Peki, bu ölmüş karınızla olan meselede Lady Lath-
kill sizi teşvik ediyor mu?” dedim.

“Evet. Bana yardım ediyor. Lucy’yle –yani Lucy’nin
ruhuyla– deyim yerindeyse aykırı düştüğüm zaman Lady
Lathkill aramızı bulur. O zaman iyi olurum, sevildiğimi
bildiğim zaman.”

Adam bana çaktırmadan, gizemli bir şekilde baktı.

“O zaman yanılıyorsunuz,” dedim, “kesinlikle.”

“Şimdiki Mrs. Hale’le yaşamıyor olduğunuzu mu söylemek istiyorsunuz?” diye söze girdi Lord Lathkill. “Onunla *şimdiye kadar* hiç yaşamadığınızı mı söylemek istiyorsunuz?”

“Üzerimde daha büyük bir sahiplenme var,” dedi mutsuz albay.

“Aman Tanrım!” dedi Lord Lathkill.

Şaşkınlıkla baktım: Bir kadını kapıp götüren ve onunla bir hafta hoş vakit geçirip eve şeker gibi giden cinsten bir adam ve şimdi şu haline bak. Kara kaşlı yeni karısından, aynı zamanda Lucy’nin ruhundan dehşetli korktuğu aşikârdı. Bir şeytan ve son derece derin kindar bir deniz.

“Müthiş ilginç bir öykü!” dedi Lord Lathkill düşünceli bir şekilde. “Hoşlandığımdan pek emin değilim. Bir yerde, bir şeyde yanlışlık var. Yukarı çıkmamız gerekecek.”

“Yanlışlık!” dedim. “Albay, neden şöyle bir dönüp ilk karınızın ruhuyla ölümcül ve nihai bir tartışmaya girip ondan kurtulmuyorsunuz?”

Hepimiz masadan kalkarken, albay hâlâ büzüşmüş ve korkak, ama hafif canlanarak bana baktı.

“Siz nasıl hallederdiniz?”

“Her neredeyse yalnızca yüzleşirdim onunla ve ona, ‘*Lucy, cehenneme git!*’ derdim.”

Lord Lathkill kahkahalara boğuldu, sonra kapı gürültüsüz bir şekilde açılıp yaşlı dul beyaz saçlı ve sabit, gizemli gözleriyle dikkatle bakarak içeri girdiğinde sessizleşti.

“Sanırım kâğıtlarımı burada unuttum Luke,” diye mırıldandı.

“Evet anne. İşte şuradalar. Biz de yukarı geliyoruz.”

“Acele etmeyin.”

Adam kapıyı tuttu ve kadın birtakım kâğıtları kapıp aceleyle tekrar dışarı çıktı. Albayın elmacıkkemiklerinin üstü sararıp soldu.

Yukan misafir odasına gittik.

“Çok geciktiniz,” dedi Carlotta hepimizin yüzüne bakarak. Umarım kahve soğumamıştır. Soğumuşsa yenisini yaparız.”

Carlotta kahve koydu ve Mrs. Hale fincanları taşıdı. Esmer genç kadın sabit, sarı-kahverengi gözlerini dikmiş bakarken, düz, kara kolunu uzatıp bana şeker ikram etti. Ben de ona baktım ve bu evdeyken kâhin olduğum için dik vücudunun kıvrımlarının ve kolundaki seyrek siyah tüylerinin sıkı derili esmer bacaklarında da olacağının bilincindeydim. Otuz yaşlarında bir kadındı ve asla evlenememekten korkmuştu. Şimdi sanki büyülenmiş gibiydi.

“Akşamları genellikle ne yaparsınız?” dedim.

Ona hitap edildiğinde her zaman yaptığı üzere sanki irkilmiş gibi bana döndü.

“Hiçbir şey yapmayız,” diye yanıtladı. “Konuşuruz; bazen de Lady Lathkill okur.”

“Ne okur?”

“Spiritualizm hakkında.”

“Sıkıcı gibi geliyor.”

Tekrar bana baktı, ama yanıtlamadı. Ondan bir şey çıkarmak zordu. Karşı gelmiyordu, yalnızca aynı esmer, edilgen ve olumsuz bir dirençle duruyordu. Bir an için hiçbir erkeğin onunla sevişip sevişmediğini merak ettim: Sevişmediği aşikârdı. Öte yandan genç, modern erkekler cezbedilmeye, pohpohlanmaya ve etkilenmeye alıştı: Memnun edilmek için bir çaba bekliyorlardı. Ve Mrs. Hale hiç çaba göstermiyordu: Nasıl yapılacağını bilmiyordu. Ki onun sırrı bana göre buydu. Edilgen, durağandı, altında ateş olan dirençli bir edilgenlik içine kilitlenmişti.

Lord Lathkill gelip yanımıza oturdu. Albayın itiraf-ları onu etkilemişti.

“Korkarım,” dedi Mrs. Hale’e, “burada sıkıntılı bir dönem geçiriyorsunuz.”

“Neden?”

“Ah, sizi eğlendirecek pek az şey var. Dans etmeyi sever misiniz?”

“Evet,” dedi.

“İyi o zaman,” dedi, “aşağı gidip Victrola’yla¹ dans edelim. Dört kişiyiz. Tabii siz de gelirsiniz, değil mi?” dedi bana.

Sonra annesine döndü.

“Anne, oturma odasına gidip dans edeceğiz. Sen de gelir misin? Siz, albay?”

Yaşlı dul oğluna baktı.

“Ben gelip izlerim,” dedi.

Albay, “İsterseniz ben de pianola’yı² çalarım,” diye gönüllü oldu. Aşağı indik ve kumaş sandalyelerle halıları kenara ittik. Lady Lathkill sandalyede oturdu, albay pianolayla uğraştı. Ben Carlotta’yla, Lord Lathkill Mrs. Hale’le dans etti.

Carlotta’yla dans ederken üzerime sessiz bir dinginlik geldi. Carlotta sakin ve dalgındı ve bana neredeyse hiç bakmadı. Ama dokunuşu harikaydı, kendisini sabaha bırakan bir çiçek gibi. Sıcak, ipeksi omzu elimin altında, sanki beni insanın çocukluğunun bir parçası olan ve erkeklik ve kadınlıkta nadiren tekrar çiçek açan o gizli sevgiyle tanıyormuş gibi, yumuşak ve minnettardı. Sanki çocukken birbirimizi çok yakından tanıyormuş ve şimdi erkek ve kadın olarak tekrar tam ve daha ileri bir sevgiyle karşılaşmış gibiydik. Belki de modern insanlarda kadınla erkek arasındaki çıplak sezgiler ancak uzun süren cefa ve yenilgiler sonunda özgürleşebilir.

O zaman tüm hayatının gerilim ve gerginliğini üzerinden atıp, dingin bir halde tüm çıplaklığıyla kendini kollarıma bıraktığının farkındaydım. Ve ben sadece onunla olmak, ona dokunmak istedim.

1. Savaş esnasında çok revaçta olan bir çeşit gramofon. (Ç.N.)

2. Mekanik piyano. (Ç.N.)

Fakat ikinci danstan sonra bana baktı ve kocasıyla dans etmesinin iyi olacağını hissettirdi. Böylece kendimi Mrs. Hale'in esmer, kirli görünümlü boynuna bakarken –bilgece pudra kullanmaktan kaçınıyordu– edilgen omzu elimin altında, atıl eli elimin içindeyken buldum. Büyülenmiş vücudunun esmerliği, aralarda siyah tüyleri olan bacaklarının karanlık parıltısını görmemi sağladı. Sanki kendi umutsuz donuk kışında kilitli kalmış, tutsak kalmış yarı vahşi bir hayvanın bacakları gibi, leylak rengi elbisesinin içinden parlıyordu.

Kendine özgü yoğun bir sezgiyle, onun gizlediği yalın hallerine baktığımı ve cazibesini hissettiğimi biliyordu. Ama sarı gözleriyle omzumun üzerinden Lord Lathkille'e doğru bakmayı sürdürdü.

Ben ya da o, mesele hangimizin oraya daha önce gelmesinden ibaretti. Ama o, onu tercih etti. Ancak bazı şeyler için benim olmamı tercih ederdi.

Luke ilginç bir şekilde değişmişti. Akşam giysisinin koyu renkli kumaşı içinde vücudu canlanmış gözüküyordu; gözlerinde umursamaz bir parıltı, uzun yanaklarında bir parça kırmızılık vardı ve siyah saçları alından aşağı dökülüyordu. Yine onu ilk gördüğüm zaman fark ettiğim asker tarzı esenliği ve hayatın en iyisini hak etme hali vardı. Ama bu hali şimdi bir nebze çılgınlıkla biraz daha gösterişli, cüretkârdı.

Carlotta'ya gizemli bir kibarlık ve yakınlıkla bakıyordu. Öte yandan Carlotta'yı bana devretmekten memnundu. O da Carlotta'dan korkuyordu: Sanki onunla birlikte olduğunda kötü şans devam edecekmiş gibi. Öte yandan, saf bir barbarlık hissiyle, esmer genç kadınla kötü şansın sürmeyeceğini hissetmişti. Böylece Carlotta'yı huzur içinde bana devretti, sanki benimle birlikteyken adamın kötü talihinin lanetinden güvende olacaktı. Ve o da, bir başka kadınla güvende olacaktı. Çünkü diğer kadın bu çevrenin dışındaydı.

Carlotta'ya tekrar sahip olmaktan mutluydum: Kalbimin, sonunda fiziksel olduğu kadar ruhsal bir dengede kalmasını sağlayan, ikimizin o anlatılması zor, narin ve eksiksiz huzuruna sahip olmaktan. Şimdiye kadar hep bölük pörçük bir şey olmuştu. Şimdi en azından an itibarıyla bu, bütün, yumuşak, eksiksiz bir fiziksel akış ve çocukluktan bile daha derin bir ahenkti.

Dans ederken hafif titriyordu ve ben havadaki soğukluğu hisseder gibiydim. Albay da ritme uymuyordu.

“Burası soğudu mu?” dedim.

“Bilmem, belki,” diye yanıtladı Carlotta bana telaşsız bir yakarışla bakarak. Neden ve ne için bana yakarıyordu? Elimi biraz daha bastırdım ve küçük memeleri benimle konuşur gibiydi. Albay tekrar ritmi tutturmuştu.

Ama dansın sonunda tekrar titredi ve bana da üşümüşüm gibi geldi.

“Burası birden soğudu mu?” dedim radyatöre giderken. Radyatör oldukça sıcaktı.

“Bana öyle gibi geldi,” dedi Lord Lathkill tuhaf bir sesle.

Albay sanki yıkılmış gibi sefil bir halde müzik taburesinde oturuyordu.

“Bir tane daha çalalım mı? Bir tango deneyelim mi?” dedi Lord Lathkill. “Yapabildiğimiz kadar?”

“Ben... ben...” diye başladı albay yüzü sarı, taburesinde yan dönerek. “Ben emin değilim...”

Carlotta titredi. Ayaz sanki bütün hayati organlarına işlemiş gibiydi. Mrs. Hale kahverengi kayatuzundan bir sütun gibi kaskatı durmuş kocasına bakıyordu.

“Gitsek iyi olacak,” diye mırıldandı Lady Lathkill, kalkarak.

Sonra sıra dışı bir şey yaptı. Diğer tarafa bakarak kafasını kaldırdı ve aniden duru, zalim cinsten bir sesle, “Burada mısın Lucy?” dedi.

Kadın ruhlarla konuşuyordu. İçimin derinliklerinde

bir kahkaha koptu. Kahkahadan ulumak istedim. Sonra ânında tepkisiz kaldım. Odadaki buz gibi kasvet derinleşti, herkes yenilmişti. Piyano taburesinde oturan albay, yüzünde alçaklarda görülen korkunç bir suçluluk bakışıyla sararıp büzüştü. Ayazın sanki çatlak sesler çıkardığı bir sessizlik oldu. Sonra tekrar Lady Lathkill'in sesinin zil gibi çınlaması duyuldu:

"Burada mısın? Ne yapmamızı istiyorsun?"

Hepimizin donakaldığı ölümcül ve berbat bir sessizlik. Sonra bir yerden pat diye iki ağır ses ve hareket eden kumaş sesi geldi. Gözlerinde delirmiş bir korkuyla albay perdesiz pencerelere bakındı ve oturduğu yerde büzüldü.

"Bu odadan çıkmalıyız," dedi Lady Lathkill.

"Bak ne diyeceğim anne," dedi Lord Lathkill garip bir şekilde, "sen ve albay yukarı gidin ve biz de Victrola'yı çalalım."

Lord Lathkill'inki gizemli bir şeydi. Bana gelince, insanların bu donuk çıkışı beni felç etmişti. Şimdi ben kendimi toplamaya başladım. Lord Lathkill'in aklı başında olduğunu, delirmiş olanların diğerleri olduğunu hissettim.

Belirsiz bir yerden tekrar pat diye iki ağır ses geldi.

"Bu odadan çıkmalıyız," diye yineledi Lady Lathkill, tekdüze.

"Tamam anne. Sen git. Ben Victrola'yı çalacağım."

Ve Lord Lathkill odanın öte yanına geçti. Hemen ardından bir caz melodisinin açılışının canavar gibi patlarca-sına feryadı, pat patlardan çok daha olağanüstü bir şey Victrola denen hareketsiz mobilya parçasından döküldü.

Lady Lathkill sessizce ayrıldı. Albay ayağa kalktı.

"Sizin yerinizde olsam gitmezdim albay," dedim. "Neden dans etmiyorsunuz? Ben bu sefer izleyeceğim."

Sanki bastıran soğuk ve karanlık bir akıntıya direni-yormuşum gibi hissettim.

Lord Lathkill çoktan yüzünde inat, gizem ve heyecanın parlayan gülümsemesiyle, narin bir şekilde kayar

gibi Mrs. Hale'le dans etmeye başlamıştı. Carlotta sessizce albaya gitti ve elini geniş omuzlarına koydu. Albay kendini dansa bıraktı ama hiç gönlü yoktu.

Uzaklardan güçlü bir şangırtı geldi. Albay sanki silahla vurulmuş gibi durdu: Hemen ardından dizlerinin üstüne çökecekti. Yüzü berbattı. Bizim varlığımızı silen bir başkasının varlığını hissettiği aşikârdı. Oda kasvetli ve soğuk görünüyordu. Buna dayanmak zor işti.

Albayın dudakları hareket ediyordu ama hiç ses çıkmadı. Sonra tamamen bizim farkımızda olmaksızın odaya çıktı.

Victrola durmuştu. Lord Lathkill, "Sanırım annem bir eşyayı devirdi," diyerek tekrar kurmaya gitti.

Ama hepimizin morali bozuktu, tam bir depresyondaydık.

"Çok fena değil mi?" dedi Carlotta bana yalvarırcasına bakarak.

"Felaket," dedim.

"İçinde sence ne var?"

"Tanrı bilir. Yapılacak tek şey histeride olduğu gibi durdurmaktır. Histeriyle aynı derecede."

"Kesinlikle," dedi.

Lord Lathkill dans ediyordu ve damının yüzüne çok acayip bir şekilde gülümsüyordu. Victrola en yüksek sesiyle çalışıyordu.

Carlotta ve ben tekrar başlamaya hevesimiz olmadan birbirimize baktık. Evin içi boş ve ürkütücü geliyordu. İnsan çıkmak istiyordu, soğuktan, havayı dolduran esrarengiz karmaşadan uzaklaşmak istiyordu.

"Ah, çarkı döndürmeye devam edeceğiz," diye bağırdı Lord Lathkill.

"Gel," dedim Carlotta'ya.

O zaman bile biraz geri durdu. Eğer o kadar acı çekmiş ve kaybetmiş olmasaydı kayınvalidesiyle iradelerinin sessiz boğuşmasında çabalamak için hemen yukarı çıkar-

di. Şimdi bile, özellikle *bu* kavga onu çekiyordu, neredeyse en kuvvetli şekilde. Ama ben elini tuttum.

“Gel,” dedim. “Dans edip rahatlayalım. Çarkı ters yönde döndüreceğiz.”

Benimle dans etti ama dalgındı, gönüllü değildi. Evin boş kasveti, soğuk ve öldürücü karşıtlık hissi hepimizi bastırılmıştı. Geri dönüp hayatıma bakıyor ve yaşamayan bir ruhun soğuk ağırlığının her şeyden tüm sıcaklığı ve canlılığı nasıl da yavaşça ezip çıkardığını düşünüyordum. Carlotta’nın kendisi bile donuklaşmış, bana karşı bile soğuk ve dirençli hale gelmişti. Bu şey onun içini toptan kaplıyor gibiydi.

“İnsanın yaşamayı seçmesi gerekir,” dedim dans etmeyi sürdürerek. Ama güçsüzdüm. Bir erkeğin ruhu, muhalefetten tepkisiz hale gelen bir kadınla hiçbir şey yapamaz. Hayatımın akışının vücudumda batıp yok olduğunu hissettim.

“Bu ev son derece moral bozucu,” dedim mekanik bir şekilde dans ederken. “Neden bir şey *yapmıyorsun*? Neden bu kördüğümünden kurtulmuyorsun? Neden onu kesip atmıyorsun?”

“Nasıl?” dedi.

Neden aniden düşman kesildiğini merak ederek baktım.

“Savaşman gerekmez,” dedim. “Bunun için savaşman gerekmez. Düğüme dolanma. Yalnızca kenara çekil, başka bir zemine.”

Yanıtlamadan önce sabırsızlığını gösteren bir ara verdi.

“Tam olarak nasıl kenara çekileceğimi anlamadım.”

“Anlıyorsun,” dedim. “Kısa bir süre önce sıcaktın, kapalı değildin ve iyiydin. Şimdi soğukta kapalı ve aksisin. Böyle olman gerekmez. Neden sıcak kalmayasın?”

“Benim yaptığım bir şey değil,” dedi soğuk bir şekilde.

“Senin yaptığın bir şey. Bana karşı sıcak kal. Ben buradayım. Neden Lady Lathkill’le bir çekişmeye giresin?”

“Kayınvalidemle bir çekişmeye mi giriyorum?”

“Öyle yaptığını biliyorsun.”

Suçluluk ve yakarışın minik soluk gölgesiyle, ama soğuk bir inatçılığın dudak bükmesinin egemen olduğu bir bakışla bana baktı.

“Hadi bırakalım,” dedim.

Ve soğuk sessizlikte kanepede yan yana oturduk.

Diğer ikisi dans etmeye devam ettiler. Hiç olmazsa uyumluydular. Bacaklarının hareketinden bu görülebiliyordu. Her önümden geçtiğinde Mrs. Hale’in kahverengi gözleri bana bakıyordu.

“Neden bana bakıyor?” dedim.

“Hiç bilemiyorum,” dedi Carlotta, soğukça yüzünü buruşturarak.

“Yukarı gidip neler olduğuna baksam iyi olacak,” dedi, aniden ayağa kalkıp bir solukta ortadan kaybolurken.

Neden yukarı gitsin? Neden kayınvalidesiyle iradelelerin savaşına atılsın? Böyle bir savaşta insanın kaybedecek bir hayatı varsa onu kaybetmekten başka seçenek yok. Bu nefret dolu gerilimden geri çekilmek dışında yapılacak olumlu bir şey yok.

Müzik bitti. Lord Lathkill Victrola’yı durdurdu.

“Carlotta gitti mi?” dedi Lord Lathkill.

“Görünen o ki evet.”

“Neden onu durdurmadın?”

“Hiçbir şey onu durduramazdı.”

Çaresizliğini anlatan bir ifadeyle elini havaya kaldırdı.

“*Lady* iradesine hayran,”¹ dedi. “Dans etmek istiyor musunuz?”

Mrs. Hale’e baktım.

“Hayır,” dedim. “Burnumu sokmayacağım. Pianola çalacağım. Victrola bir canavar.”

1. Bir halk şarkısından dize. “Karaca ormana hayran / Tavşan tepelere hayran / Şövalye parlak kılıcına hayran / *Lady* iradesine hayran. (Ç.N.)

Zamanın geçtiğini fark etmedim. Diğerleri dans etse de etmese de ben çaldım ve neredeyse hiçbir şeyin farkında değildim. Hareketli bir parçanın ortasında Lord Lathkill koluma dokundu.

“Carlotta’yı dinle. Kapatma vaktinin geldiğini söylüyor,” dedi şimdi alaycı bir savaş tınısı içeren, yaşlı müzikal sesiyle.

Carlotta kollarını sarkıtmış tövbekâr bir okul çocuğu gibi duruyordu.

“Albay yattı. Lucy’yle bir uzlaşmaya varmayı başaramadı,” dedi. “Kayınvalidem onun uyumaya çalışmasına izin vermemiz gerektiğini düşünüyor.”

Carlotta’nın sorgulayan, tövbekâr gözleri biraz ifadesiz bir şekilde yavaşça dönerek benimkilere takıldı – ya da bana öyle geldi.

“Tabii,” dedi Lord Lathkill. “Ona dünyadaki bütün uykuları dilerim.”

Mrs. Hale tek kelime etmedi.

“Annem de mi odasına çekildi?”

“Sanırım.”

“Ah! O zaman yukarı çıkıp yemek tepsisine bakmaya ne dersiniz?”

Lady Lathkill’i bir ispirto lambası ışığında kendine bir uyku içeceği hazırlarken bulduk: Sütlü ve son derece zararsız bir şey. Büfenin yanında durmuş içeceğini karıştırıyordu ve nerdeyse bizi fark etmedi. İşini bitirdiğinde dumanı tüten fincanıyla oturdu.

“Albay Hale iyi mi anne?” dedi Luke karşıdan ona bakarak.

Yaşlı dul saçının beyaz kabartısının altından oğluna geri baktı. Bir süre için adamın kurnaz ve güler yüzlü rahatlığını sürdürdüğü bir göz savaşı oldu, biraz çılgınca.

“Hayır,” dedi Lady Lathkill, “başı büyük belada.”

Oğlu, “Ah, onun için elimizden bir şey gelmemesi yazık,” dedi. “Ama kanlı canlı olan ona yardım edemezse,

korkarım ben de işe yaramam. Umarım bizim dans etmemize bozulmamıştır. Ziyadesiyle aferin bize! Kanlı canlı olduğumuzu hep unutuyoruz anne!" Kendine bir viski soda daha aldı ve bana da bir tane verdi. İnsanı felç eden bir sessizlik içinde Lady Lathkill sıcak içeceğini yudumladı, Luke ve ben de viskilerimizi yudumladık, genç kadın küçük bir sandviç yedi. Hepimiz sıra dışı bir özgüven ve inatçı bir sessizliği koruduk.

Sessizliği bozan Lady Lathkill oldu. Aşağı doğru çöküyor gibiydi, pusuya yatmış bir hayvan gibi kendi içine büzülüyordu.

"Sanırım," dedi, "hepimiz yatacağız, değil mi?"

"Sen yat anne. Biz de birazdan geleceğiz."

Annesi gitti ve biz dördümüz bir süre sessiz oturduk. Oda daha hoş hale gelmiş gibiydi, hava daha güzeldi.

"Buraya bakın," dedi Lord Lathkill sonunda. "Şu hayalet işi hakkında ne düşünüyorsunuz?"

"Ben mi?" dedim. "Oluşturduğu havayı sevmiyorum. Hayaletler ve ruhlar ve bu tip şeyler olabilir. Ölüler de bir yerlerde olmalı; hiçbir yer diye bir yer yok. Ama beni özel olarak etkilemiyorlar. Sizi?"

"Şey," dedi, "hayır, doğrudan değil. Dolaylı olarak sanırım etkiliyor."

"Sanırım felaket moral bozucu bir atmosfer yaratıyor bu spiritualizm," dedim. "Def etmek istiyorum."

"Kesinlikle! Ve şart mı?" diye sordu, Lord Lathkill son derece akıllı başında görünen haliyle.

Bu beni güldürdü. Ne yapmaya çalıştığını biliyordum.

"Şart derken neyi kastettiğinizi bilmiyorum," dedim. "Eğer gerçekten def etmek istiyorsam, bir şeye dayanamayacağımı biliyorsam, def ederim. Eğer kendi özgün hislerim bana yetki vermeyecekse kim verecek?"

"Kesinlikle," dedi bana bir baykuş gibi sabit, meditasyon tipi bakışlarla bakarak.

"Biliyor musunuz," dedi, "akşam yemeğinde birden ne

biçim birer ceset olduğumuzu düşündüm, böyle oturmuş yemeklerini yiyen. Sizin beyaz soslu şu küçük Kudüs enginarlarına baktığınızı gördüğüm anda bunu düşündüm. Aniden sizin canlı olduğunuz ve kıpırdadığınız, bizim hepimizin de bedensel olarak ölü olduğumuz kafama dank etti. Bedensel olarak ölü, anlarsınız ya. Diğer bakımlardan canlı ama bedensel olarak ölü. Ve vejetaryen olmamız ya da et yememiz fark etmiyordu. Bedensel olarak ölüydük.”

“Ah, surata atılacak bir tokatla,” dedim, “hayata döneriz. Siz veya ben veya herhangi biri.”

“Zavallı Lucy’yi *gerçekten* anlıyorum,” dedi Luke. “Siz anlamıyor musunuz? Hayattayken kanlı canlı olmayı unuttu ve şimdi kendini affedemiyor, albayı da. Oldukça zor olmalı, biliyor musunuz, bunu hayattayken fark etmemek ve deyim yerindeyse, devam etmek için elinde hiçbir şeyin kalmaması. Yani, kanlı canlı olmak son derece önemli.”

Bize öylesine ciddiyetle baktı ki üçümüzü de aynı anda huzursuz bir gülme tuttu.

“Ah, fakat *çok* ciddiym,” dedi. “Kanlı canlı birisi olmanın, canlı olmanın, ne kadar sıra dışı olduğunun ancak şimdi farkına varıyorum. Buna kıyasla ölü ve yalnızca bir ruh olmak ne kadar sıradan duruyor. O kadar sıradan duruyor ki. Ama yaşayan bir yüz ve kollar ve bacaklarınız olduğunı bir düşünün. Ah, neyse ki zamanında fark ettim.”

Mrs. Hale’in elini tuttu ve kadının esmer elini vücuduna bastırdı.

“Ah, ama ya insan bunun farkına varmadan ölürse!” diye bağırdı. “İsa için ne kadar korkunç olduğunu bir düşünün, yükseltildiğinde ve dokunulabilir olmadığında. *Noli ma tangere!*¹ demek zorunda olmak ne fena. Ah, dokun bana, *canlıyken* dokun bana!”

Mrs. Hale’in elini sımsıkı göğsüne bastırdı. Carlotta’

1. (Lat.) Dokunma bana! Yükselen İsa’nın Maria Magdalena’ya sözleri. Yeni Ahit, “Yuhanna”, 17:18. (Ç.N.)

nın gözlerinde çoktan yaşlar toplanmaya başlamıştı ve kucagında duran ellerine düşüyordu.

“Ağlama Carlotta,” dedi. “Gerçekten ağlama. Birbirimizi öldürmedik. Ne de olsa aşırı düzgün insanlarız. Neredeyse yan yana iki ruh haline geldik. Neredeyse birbirimize iki hayalet olduk, güreşiyoruz. Ah, ama ben sana veremesem bile senin vücudunu geri almanı isterim. Ben kanımı ve canımı istiyorum Carlotta ve senin de kendinkilerine sahip olmanı. Öbür türlü çok acı çektik. Ve çocuklar da, ölseler aynı şey. Bizim irademizle doğdular ve bizim vücudumuzdan koptular. Kendimi İncil gibi hissediyorum. Beni tekrar ete büründür, kemiklerimi kaslarla sar¹ ve bırak kan çeşmesi² üstümü kaplasın. Ruhum havada çıplak bir sinir gibi.”

Carlotta ağlamayı kesmişti. Kafası sanki uyur gibi önüne düşmüş oturdu. Küçük, gevşek memeleri hâlâ ağırdı ama kabaran dingin bir denizin üzerinde yükseliyordu. Sanki uyurken vücudunda yavaş huzurlu bir şafak söküyordu. Öylesine gevşek öylesine çökmüş oturuyordu ki, bu çarmıha germe meselesinde çarmıha gerilenin kendini yalnız başına çarmıha gerdirmediğini fark ettim. Kadın daha da acımasızca çivilenmekte ve vücudu daha da zalimce çarmıha gerilmekte.

Canavarca bir düşünceydi. Ama olayın kendisi daha da canavarcaydı. Ah, İsa, yalnız başına çarmıha gerilemeyeceğini bilmiyor muydun? – Seninle birlikte çarmıha gerilen iki hırsız o iki kadındı, karın ve annen. Sen onlara iki hırsız dedin. Ama kadınlarının vücudu çarmıhta olanlar, onlar sana ne derdi? Calvary’de³ iğrenç üçlü⁴!

1. Yeni Ahit, “İbraniler”, 2:14. (Ç.N.)

2. Kan çeşmesi rahim olabilir veya İsa’nın günahları temizleyen kanı olabilir. Kanamalı bir kadının İsa’ya dokunarak iyileşmesine de atıfta bulunuluyor olabilir. Yeni Ahit, “Luka”, 8:43-48. (Ç.N.)

3. İsa’nın çarmıha gerildiği tepe. (Ç.N.)

4. Baba, Oğul, Kutsal Ruh. (Ç.N.)

Sevgili Carlotta'm için sonsuz bir şefkat hissettim. Henüz erişilmezdi. Ama ruhum sıcak bir kan gibi ona doğru akıyordu. Orada öylesine gevşek ve başı öne eğik oturdu, çökmüş gibi. Ama çökmüş değildi. Bu sadece büyük kurtuluştı.

Luke esmer genç kadının elini göğsüne bastırarak oturdu. Yüzü sıcak ve canlıydı ama o da hırıltılı nefes alıyor ve görmeden bakıyordu. Mrs. Hale onun yanı başında dimdik ve ses çıkarmadan oturuyordu. Ama adamı dimdik, esmer suratlı ve mesafeli bir güçle seviyordu.

"Morier!" dedi Luke bana. "Eğer Carlotta'ya yardım edebilirsiniz edersiniz, değil mi? Benim artık onun için yapabileceğim daha fazla bir şey yok. Birbirimizden ölümcül bir korku içindeyiz."

"Bana izin verdiği kadar," dedim, onun öylesine güçlü bir iskelet üzerine inşa edilmiş başı öne eğik haline bakarak.

Biz tam bir sessizlik içinde otururken ateş şöminede hışırdadı. Bunun ne kadar sürdüğünü söyleyemeyeceğim. Ama kapı açıldığında hiçbirimiz irkilmedik.

Gelen şık brokar robdöşambri içinde endişeli gözükken albaydı.

Luke halen genç kadının elini bacaklarının üstünde sımsıkı tutmuş duruyordu. Mrs. Hale kıpırdamadı.

"Sizlerin bana yardım edebileceğinizi düşündüm," dedi albay endişeli bir sesle kapıyı kapatırken.

"Sorun ne albay?" dedi Luke.

Albay kaygı, korku ve ıstıraplı bakışlarını değiştirmeksizin ona baktı, Luke ve esmer genç kadının kenetlenmiş ellerine baktı, Carlotta'ya baktı. Bize aldırmıyordu.

"Uyuyamıyorum," dedi. "Yine her şey mahvoldu. Kafamın içinde sanki soğuk bir boşluk var ve kalbim atıyor gibi ve bir şey içimi oyuyor gibi hissediyorum. Bunun Lucy olduğunu biliyorum. Benden tekrar nefret ediyor. Buna dayanamıyorum."

Bakışları yarı donuk, takıntılı bize baktı. Yüzü sanki cildinin altındaki etleri eriyormuş, çürüyormuş gibiydi.

“Belki, zavallı şey,” dedi, bu akşam deliliği aklı başında gibi görünen Luke, “belki de siz *ondan* nefret ediyorsunuz.”

Luke’un garip konsantrasyonu, ânında albayın vücudunda nefretten doğan bir gerilim hissetmemize yol açtı.

“Ben mi?” Albay bir suçlu gibi sertçe başını kaldırıp bakarak. “Sizin yerinizde olsam öyle demezdim.”

“Belki de sorun budur,” dedi Luke çılgın, güzel bir dinginlikle. “Neden ona sevecenlik hissedemiyorsunuz, zavallılık! Hayattayken birçok şey elinden alınmış olmalı.”

Sanki bir ayağı hayatta bir ayağı ölümdede gibiydi ve her iki tarafı da biliyordu. Bize göre delilik gibiydi.

“Ben...ben,” diye kekeledi albay; yüzü görülecek şeydi. İfadeler birbiri peşi sıra yüzünden geçti; korku, inkâr, keder, öfke, tiksinti, şaşkınlık, suçluluk. “Ona iyi davrandım.”

“Ah, evet,” dedi Luke. Belki siz ona karşı iyi davrandınız. Ama acaba sizin vücudunuz zavallı Lucy’nin vücuduna iyi davrandı mı, zavallı ölü.”

Hayaleti bizden daha iyi tanıyor gibiydi.

Albay, Luke’a boş boş baktı ve gözleri bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı oynadı.

“Benim vücudum!” dedi dalgın bir şekilde.

Şaşırmış bir şekilde pembe robdöşambrının altındaki midesine ve mavi beyaz pijamasının içindeki kalın dizine baktı.

“Benim vücudum!” diye tekrarladı dalgın bir şekilde.

“Evet,” dedi Luke. “Görmüyor musun, sen ona karşı son derece iyi davranmış olabilirsin. Ama ya onun zavallı kadın vücudu, hiç ona karşı iyi davrandın mı?”

“İstediği her şeyi vardı. Benim üç çocuğumu doğurmuştu,” dedi, şaşkın şaşkın.

“Ah evet, pekâlâ olabilir. Ama sizin erkek vücudunuz, onun kadın vücuduna karşı hiç iyi davrandı mı? Mesele bu. Evlilik törenini biliyorsanız: Ben vücudumla sana taparım.¹ Bütün mesele bu. Bundan kaçış yok.”

Lord Lathkill bir başka adamın karısının eli kendi bacağına sıkıca bastırılmış şekilde otururken kötülük meleklerinin en tuhafı gibi görünüyordu. Yüzü canlı ve naifti ve kara gözleri deliliğe benzeyen ama belki de yüce bir akıllılık olan, kâhinlere özgü bir durulukla parlıyordu.

Albay geçmişi düşünüyordu ve anladığını gösteren bir ifade yavaşça yüzünü kaplıyordu.

“Olabilir,” dedi. “Olabilir. Belki de o şekilde onu hakir gördüm. Olabilir, olabilir.”

“Biliyorum,” dedi Luke. “Sizin ona yaptığınız, sanki o dikkat etmeye değmezmiş gibi. Ben kendim de yapmadım mı? Ve şimdi bunun çok fena bir şey olduğunu bilmiyor muyum, ona olduğu kadar insanın kendisine de? Onun acı çeken ve asla gerçek bir vücudu olmayan zavalı hayaleti. İnsanın vücuduyla tapınması o kadar da kolay değil. Ah, keşke kilise bize *şu* ayini öğretseydi: *Vücudumla sana tapıyorum!* Bu, kadınların yapabileceği her türlü onurlandırma ve boyun eğmenin yerini tutardı. Ama sizi sık sık ziyaret etmesinin sebebi bu. Siz onun vücudunu yok saydınız ve ondan hoşlanmadınız ve o yalnızca yaşayan bir hayaletti. Şimdi o hâlâ büzüşen bir sinir gibi öbür dünyada inlemekte.”

Albay yavaş yavaş düşünerek başını önüne eğdi. Tüm vücuduyla düşünüyordu. Genç karısı, eğilmiş kel kafayı bir nevi sersemlemiş şekilde izledi. Adamın zamanı kendisinininkinden çok uzak görünüyordu. Carlotta başını kaldırmış, yeni bir anlayışın şafak öncesi sevecen canlılığıyla tekrar güzelleşmişti.

1. Anglikan Kilisesi'nin evlilik töreninde kullandığı sözlerden. (Ç.N.)

Luke'u izliyordu ve Luke'un onun için bambaşka bir adam olduğu ortadaydı. Tanıdığı, kocası olan adam gitmiş ve onun yerini bu garip, gizemli yaratık almıştı. Şaşkınlıkla doluydu. Bir insan tamamen başka bir yaratık haline gelecek kadar değişebilir miydi? Ah keşke öyle olsa! Keşke kendisi de kendisi olmayı bırakabilse! Keşke Luke'la evlenen, korkuya benzeyen talihsiz bir samimiyetle evlenen kadın olmayı bırakabilse ve yeni, narince vahşi bir Carlotta'nın yerini almasına izin verse.

"Olabilir," dedi albay başını kaldırarak. "Olabilir." Fark ettikçe ruhuna bir rahatlık gelir gibiydi. "Ona vücudumla tapınmadım. Sanırım belki de diğer kadınlara o şekilde tapındım; ama belki de hiç yapmadım. Ama ona iyi davrandığımı düşündüm. Ve onun istemediğini düşündüm."

"Düşünmenin yararı yok. Bunu hepimiz istiyoruz," diye onayladı Luke, "ve ölmeden önce, bunu biliyoruz. Ölmeden önce diyorum. Ama herkes bunu istiyor, bırakalım istediklerini yapsınlar. Aynı fikirde değil misiniz Morier?"

Benimle konuştuğunda irkilmiştim. Carlotta'yı düşünüyordum: Thwaite'deyken, saksıdaki kaktüslerin resimlerini yaptığında olduğu gibi nasıl da yeniden bir kız gibi görüldüğünü. Yalnızca şimdi, iradesinin belli bir katılığı onu terk etmişti, böylece o zaman sahip olmayıp şimdi sahip olduğu el değmemiş, çiçeğe benzeyen sakinliğiyle, o zaman onu ilk tanıdığımdakinden de daha genç görünüyordu. Her zaman insanların yeniden doğabileceğine inanmışımdır: Yeter ki kendileri buna izin versinler.

"Eminim istiyorlardır," dedim Luke'a.

Ama düşünüyordum, insanlar yeniden doğarlarsa eski koşullar yeni vücutlarına uymayacaktı.

"Senden ne haber Luke?" dedi Carlotta aniden.

"Ben!" diye bağırdı ve yüzü kızarmaya başladı. "Ben konuşulmaya uygun biri değilim. Erkek olduğumdan beri kendim de ruhun hayaleti gibi inlemekteyim."

Albay tek kelime etmedi. Neredeyse dinlemiyordu. Düşünüp duruyordu. Yani bu haliyle o da cesur bir adamdı.

“Ne demek istediğiniz konusunda benim bir fikrim var,” dedi. “İnkâr edilemez bir şey varsa o da onun vücudundan hoşlanmadığımdır. Ama şimdi, sanırım çok geç.”

Sevimsiz bir ifadeyle baktı: Bir şeylerin yolunda olmadığını belli belirsiz anladığından, bir anlamda aşağılanmaya razıydı. Kör işkence dışında her şeye.

“Ah, bilmiyorum,” dedi Luke. “Neden onu, şimdi bile olsa, biraz olsun gerçek kalbinizle sevmiyorsunuz? Bedensiz, zavallı şey. Neden onu şimdi bile sıcak kalbinize almıyorsunuz ve kalbinizin içinde onu ısıtmıyorsunuz? Neden onun zavallı hayaletine sevecen olmuyorsunuz, bedensel olarak?”

Albay yanıt vermedi. Sabit bakışlarla Luke’a bakıyordu. Sonra döndü ve derin bir sessizlik içinde başını önüne eğdi. Sonra bilerek, ama kafasını kaldırmadan rob-döşambrının göğüs kısmını açtı, diğer yana çevirdiği yüzünden çok daha genç ve pürüzsüz olan beyaz ve pürüzsüz göğsünü ortaya koyacak şekilde pijama ceketinin üst düğmelerini çözdü ve hiç ses çıkarmadan oturdu. Beyaz göğsü düzensiz bir şekilde inip kalkarak zorlukla nefes alıyordu. Ama içinde bulunduğu derin yalnızlıkta sevecenliğin yumuşaklığı yavaşça üzerine çöktü, yaşlı yüz hatlarını tuhaf bir tazeliğe dönüştürüp mavi gözlerinin bakışını daha önce hiç olmadığı kadar tatlılaştırdı. Kelliğine, gümüşü bıyığı ve yüzündeki yorgunluk işaretlerine rağmen genç bir damadın gergin yumuşaklığı üzerine çöktü. İçinde kıpırdanan tutkulu, sevecen ruh saftı, gençliği yüzünde ve gözlerinde çiçek açtı.

Sevecenlik ruhuyla duygulanmış, hiç ses çıkarmadan oturduk. Havada bir varlık vardı, nerdeyse bir tomurcuk kokusu, sanki zaman açılmış ve ilkbahar kokularını salıvermişti. Albay sessizlik içinde boşluğa baktı, birkaç si-

yah tüyü olan pürüzsüz beyaz g  s  açıktı ve canlılıkla inip kalkıyordu.

Bu esnada esmer yüzlü genç karısı onu uzaktan izledi. Adamın  zerindeki gençlik, karısı için değildi.

Lady Lathkill'in geleceğini biliyordum. Uzakta odasında k m ldadı ını ve    nlarını yolladı ını hissedebiliyordum. Hazır olmak için çabucak z rhim  ku andım. Kapı açılınca kalkıp odanın karşı tarafına yürüdüm.

Kendine özgü sessizlikle girdi, bedensel olarak içeri girmeye teşebbüs etmeden önce beyaz, kabarık sa ıyla kapıda etrafa bakındı. Albay çabucak ona baktı ve elini bağrında tutup robd   ambrının ipe ini kavrayarak süratle g  s n  örttü.

Lady Lathkill, "Albay Hale'in ba ının dertte olabileceğinden korktum," diye m r ldandı.

"Hayır," dedim. "Huzur içinde oturuyoruz. Sorun yok."

Lord Lathkill de ayağa kalktı.

"Merak etme, sorun yok anne," dedi.

Lady Lathkill ikimize de kısa bir bak   attı ve sonra ağır ağır albaya döndü.

"Bu ak am mutsuz mu?" diye sordu.

Albay  rkildi. "Hayır," dedi tela la. "Hayır, sanmıyorum." Lady Lathkill'e utangaç, ürkek gözlerle baktı.

"Bana ne yapabilece imi söyle," dedi Lady Lathkill çok alçak bir sesle adama doğru eğilerek.

"Hayaletimiz bu ak am geziniyor anne," dedi Lord Lathkill. " lkbahar havasını hissedip erik tomurcuklarının kokusunu almad n mı? Hepimizin gen le ti ini hissetmiyor musun? Hayaletimiz, Lucy'yi eve getirmek için geziyor. Albayın g  s  olağanüstü, bir erik tomurcu u kadar beyaz anne, benimkinden daha genç görünüyor ve Lucy'yi çoktan ba rına, ağaçlar arasındaki r zg r gibi nefes aldığı g  s ne aldı. Albayın g  s  beyaz ve olağanüstü güzel, anne. Zavall  Lucy g  s n   zleyip sonunda

eve gelmişse şaşırmam. Bir hayalet için çiçek açmış bir erik bahçesine girmek gibi.”

Annesi etrafına, sonra tekrar geri, sanki bir şeyi korur gibi elini göğsüne bastıran albaya baktı.

“Görüyorsunuz ya, nerede yanıldığımı anlamadım,” dedi albay, yalvarırcasına Lady Lathkill’e bakarak. “Ona karşı iyi davranmayanın vücudum olduğunun hiç farkına varmadım.”

Lady Lathkill onu izlemek için yan döndü. Ama gücü gitmişti. Albayın yüzü çiçek açan sevecen bir yaşamın şefkatli parıltısıyla tekrar yumuşamıştı. Lady Lathkill onu ele geçirememişti.

“Yararı yok anne. Hayaletimizin dolaştığını biliyosun. Tam bir çiğdem gibi olmalı, bilmem anlatabiliyomuyum: Yeryüzünde baharın müjdecisi. Büyük büyükbabamın güncesinde öyle diyor: Bir çiğdem gibi sessizce ayağa kalkar ve kalbin boşluklarından menekşeler çıkar. Çünkü o eller ve ayaklardan, bacak ve göğüsten, yüzden ve her şeyi örten göbektendir ve ismi sessizdir ama kokusu bahar kokusudur ve dokunuşu her şeydir.” Büyük büyükbabasının, yalnızca ailenin oğullarının okuduğu güncesinden aktarıyordu. Ve aktarırken ilginç bir şekilde ayak parmaklarının üzerine kalktı, parmaklarını araladı, parmak uçları birbirine değene kadar ellerini kavuşturdu. Derinden duygulandığında ondan önce babası da öyle yapmıştı.

Lady Lathkill albayın yanındaki sandalyeye yığılır gibi oturdu.

“Nasıl hissediyorsunuz?” diye sordu albaya gizemli bir şekilde.

Albay açık kalpli bir ifadeyle mavi gözleriyle düşünceli bir şekilde ona baktı.

“Sorunun ne olduğunu asla anlamadım,” dedi albay biraz sinirlice. “Yalnızca biraz ilgilenilmek, evsiz barksız bir hayalet olmamak istedi. Sorun değil. Burada kendini

iyi hissediyor.” Yumduğu elini göğsüne bastırdı. “Sorun yok; sorun yok. Artık kendini iyi hissedecek.”

Ayağa kalktı, brokar robdöşambırı içinde biraz garip ama yeniden erkeksi, içten ve ciddi duruyordu.

“İzninizle,” dedi. “Ben odama çekiliyorum.” Başını hafifçe öne eğerek selamladı. “Bana yardım ettiğiniz için çok mutluyum. Bilmiyordum – bilmiyordum.”

Ama içindeki değışiklik ve gizli merakı öylesine kuvvetliydi ki nerdeyse bizim farkımızda olmadan odadan dışarı çıktı.

Lord Lathkill kollarını iki yana açtı ve titreyerek gerindi.

“Ah, pardon, pardon,” dedi titreyerek gerinirken, daha büyük ve neredeyse muhteşem görünerek esmer genç kadına alevden ışınlar gönderirken. “Ah, anne kollarım ve vücudum için sana teşekkür ederim. Ah anne, şu anda sana dizlerim ve omuzlarım için teşekkür ederim. Ah anne, ilkbahar selleri, ilkbahar selleri, her kim demişse.”

“Kendini kaybetmiyor musun oğlum?”

“Ah hayır, hayır! Ah sevgili anne, bir erkek ata biner şekliyle bacaklarına âşık olmalıdır. Neden bilinçli cesetler haline geliyoruz? Ah, vücudumun annesi, beyaz saçlı garip kadın, sana vücudum için teşekkür ederim. Hakkında çok şey bilmiyorum, ama vücudum senden geldi, yani sana teşekkür ederim hayatım. Bu gece seni düşüneceğim.”

“Gitsek daha iyi olmayacak mı?” dedi Lady Lathkill, titremeye başlayarak.

“Tabii,” dedi Lord Lathkill dönüp tuhaf bir şekilde esmer kadına bakarak. “Evet, hadi gidelim; hadi gidelim!”

Carlotta ona, sonra tuhaf, ağır, arayan bakışlarla bana baktı. Ona gülümsedim ve başını çevirdi. Genç, esmer kadın dışarı çıkarken omzunun üzerinden baktı. Lady

Lathkill başı öne eğik telaşla oğlunun önüne geçti. Ama Lord Lathkill kıpırdamadan elini annesinin omzuna koydu ve Lady Lathkill aniden durdu.

“İyi geceler anne, yüzümün ve bacaklarımmın annesi. Önümüzdeki gece için sana teşekkürler, vücudumun sevgili annesi.”

Lady Lathkill hızlıca, sinirli bir şekilde ona baktı ve telaşla uzaklaştı. Luke arkasından baktı ve sonra ışığı söndürdü.

“Komik annecik!” dedi. “Omuzlarımmın ve kalçalarımmın, aynı zamanda da beynimin annesi olduğunun farkına varmamıştım. Bacaklarımmın annesi.”

Çıkarken ışıkların bazılarını söndürdü, bana odama kadar eşlik etti.

“Biliyor musun,” dedi. “Lucy’nin perişan hayaletinin kendi kalbinde huzur bulmasıyla albayın mutlu olmasını anlayabiliyorum. Ne de olsa onunla evlendi! Ve sonunda Lucy de mutlu olmalı: Adamın çok güzel bir göğsü var, ne dersin? Birlikte güzel uyuyacaklar. Sonra albay tekrar canlıların hayatını yaşamaya başlayacak. Bu akşam ev ne kadar dostane duruyor. Ama ne de olsa burası benim eski evim. Ve erik çiçeklerinin kokusu – fark etmiyor musunuz? Bizim hayaletimiz, sessizlikte bir çiğdem gibi. İşte sizin ateşiniz söndü. Ama güzel bir oda! Umarım hayaletimiz size gelir. Sanırım gelecek. Onunla konuşmayın. Bu onu kaçırır. O da sessizliğin hayaleti. Biz ona göre çok konuşuruz. Ama şimdi ben de sessiz ve sessizliğin hayaleti olacağım. İyi geceler!”

Kapıyı usulca kapadı ve gitti. Ve sessizlikte ben de usulca üstümü çıkardım. Carlotta’yı düşünüyordum, üzerimizdeki durumun gücü nedeniyle belki de biraz hüzünlü bir şekilde. Bu gece ona vücudumla tapınabilir dim ve onun vücudu tapınılmak için soyunmuştu. Ama bu saatte koşullara karşı savaşmak bana göre değildi.

Aşk uğruna daha fazla şiddet kullanmamak için en

etkileyici koşullara karşı bile çok çaba sarf etmişim. Arzu kutsal bir şeydir ve kutsallığı bozulmamalıdır.

“Hişt!” dedim kendi kendime. “Ben uyuyacağım ve sessizliğimin hayaleti arzunun müphem vücudunda gidip, onunla buluşmaya gelenle buluşabilir. Bırak hayaletim çıkıp gelsin, karışmayayım. Birçok soyut buluşma vardır ve arzunun bilinmeyen doyumunu.”

Böylece istediğim gibi, vücudumun çiğdeme benzeyen hayaletinin işine karışmadan usulca uykuya daldım.

Ve uzaklara, uykunun çapraşık koridorlarına, dünyanın ta kalbine gitmiş olmalıyım. Çünkü görüntülerin ve kelimelerin katmanlarının ötesine, hafızanın demirden damarlarının, hatta gömülü hazinelerin ötesine geçtiğimi, dilsiz, sesi ve görüntüsü olmayan ama yine de yaşayan ve yüzen bir balık gibi nihai karanlığa battığımı biliyordum.

Ve koyu gecenin tam ortasında, aynı zamanda yaşamın da kalbi olan unutuluşun okyanusunun kalbinde, hayalet bana geldi. Duymanın ötesinde, hatta temasın farkında olmadan onunla buluştum ve kadını tanıdım. Nasıl tanıdığımı bilmiyorum. Ama onu gözsüz, kanatsız bilgiyle tanıdım.

Çünkü beden içinde insan, sayısız çağlar boyunca şekillenmiştir ve çekirdeğinde, bütün oluşumun üzerinde ortaya çıktığı bir zerrecik ya da bir kıvılcım vardır. Derinliklerinin ötesinde o kendisi bile değildir. İçindeki derinlikler derinliklere seslenir. Ve derin, derine yanıt verdikçe, insan ışıldar ve kendini aşar.

İncili örtülere sarınmış bilincin, çağların bilincinin ötesinde, derinlikler derinliklere seslenir ve bazen yanıtlanır. Seslenme ve yanıtlanma, insanın derinliklerinde yeni uyanan Tanrı seslenir ve diğer derinliklerdeki yeni Tanrı yanıtlar. Ve bazen diğer derinlik, hayaletim geldiği zaman bende olduğu gibi bir kadındır.

Kadınlar bana yabancı değildi. Ama daha önce hiçbir

zaman benim derinliğimi kendi derinliğiyle yanıtlamak için gecenin derinliğinde bir kadın gelmemişti. Hayalet geldiğinde, hâlâ uykunun derinliğinde, sessizliğin hayaleti olarak geldi.

Geldiğini biliyordum. Benim erkeğime bir kadın olarak geldiğini biliyordum. Ama bu biliş ancak olayın kendisi kadar karanlık bir şekilde çıplaktı. Yalnızca öyle olduğunu biliyordum. Uykunun derinliğinde benim derinliklerimden bir çağrı seslendi ve derinliklerde kadınların arasında bir kadın tarafından yanıtlandı. Memeler veya bacaklar veya yüz. Ne bir dokunuşumu, hayır, ne de bir hareketimi anımsıyorum. Her şey karanlığın derinliklerinde tamamdı. Ama öyle olduğunu biliyordum.

şafak sökerken, uzaklardan, çok uzaklardan uyan-dım. Güneş mutlak ötelerden ufka doğru geliyor olmalıydı ki ben de giderek daha da yakınlaştığımın ancak belli belirsiz farkındaydım. Ta ki zihinsel idrakimin belirsiz solukluğu uyanışımı nihayet renklendirene kadar.

Ve sonra sanki erik çiçeğindenmiş gibi yayılan bir kokunun ve fevkalade bir ipeksilik duygusunun farkına vardım – ama nereden ve neyin temasıyla bilemedim. şafağın ilk gölgeleri gibiydi.

Ve bu kadar hafif bir bilinç kaydıyla bile, *o* kayboluyor gibiydi. Dipsiz denizlere dalan bir balina gibi. *Onun* hakkında hayalet ve benim çiftleşmemden ibaret olan bu bilgi, erik kokusu bilincimin yollarından aşağıya yol alırken ve bacaklarım hiçbir şeyle kıyaslayamayacağım bir ipeksilik içinde titrerken, tam bir kesinlikle benden gitti.

Farkına vardıkça daha da kuşkuya düştüm. *Ondan* emin olmak kesin bir kanıt sahibi olmak istiyordum. Ben kanıt ararken *o kayboldu*, mükemmel bilgim gitmişti. Artık tam olarak hiç bilmedim.

Perdeleri açtığım pencerelerde gün ışığı yavaşça sökerken kendi içimde ve odanın içinde kanıt aradım.

Ama asla bilemeyeceğim. *O* bir hayalet, giderek de-

rinleşen kozmosun en derinlerinden tatlı bir ruh muydu; yoksa bir kadın mıydı, bacaklarının ipeksiliğinin şahit olduğu gibi, gerçek bir kadın mıydı; yoksa bir rüya, bir yanılsama mıydı, bunu asla bilemeyeceğim. Asla bilemeyeceğim. Çünkü Lady Lathkill'in ani hastalığı sebebiyle sabahleyin Riddings'den ayrıldım.

"Yine bekleriz," dedi Luke bana. "Ve her halükârda bizden gerçekte asla ayrılmayacaksınız."

"Hoşça kal," dedi Carlotta bana. "Nihayet mükemmeldi!"

Ondan ayrıldığımda o kadar güzeldi ki, sanki tekrar hayalet gibiydi ve ben de bilincin derinlikleriydim.

Ertesi sonbahar ben yine denizlerin ötesindeyken Lord Lathkill'den bir mektup aldım. Nadiren yazardı.

Carlotta'nın bir oğlu oldu, benim de bir vârisim. Sanı saçları var, bir çiğdem gibi ve bahçedeki genç erik ağaçlarından biri bütün mevsim boyunca tomurcuklandı. Bana göre oğlan hayaletimizin ta kendisinin soyundan. Annem bile artık duvarın ötesine, diğer tarafa bakmıyor. Onun için artık varsa yoksa bu taraf.

Hayaletimizin inayetiyle soyumuz kurumaktan kurtuldu. Ona Gabriel diyoruz.

Dorothy Hale de, Carlotta'dan üç gün önce anne oldu. Gabrielle adını verdikleri kara bir kuzucuğu oldu. Küçük şeyin melemesinden babasını biliyorum. Bizimkisi mavi gözlü biri ve bir boksörün tehlikeli sakinliği var. Onun için bizim aile lanetinden korkmuyorum, hayaletten olma ve yumruğu hazır.

Albay çok iyi ve dingin. Wiltshire'de çiftçilik yapıp domuz besliyor. Bu onun için bir tutku, domuzların *crème de la crème*'i.¹ Genç Diane de Poitiers² kadar güzel altın sansı dişi domuzları ve gençliğinin ilk kızıl-altın parlıtlarını yaşayan Perseus'a benze-

1. (Fr.) Kaymak tabaka, en iyilerin de en iyisi. (Ç.N.)

2. Fransız kralı II. Henri'nin (1547-1559) metresi, güzelliğiyle ünlü fahişe. (Ç.N.)

yen genç iri domuzlan olduğunu kabul ediyorum. Albay benim gözümün içine bakıyor, ben de ona bakıyorum ve anlıyoruz. Şimdi sessiz ve gururlu ve sağlıklı ve zinde, *ad maiorem gloriam Dei*¹ domuz yetiştiriyor. İyi bir eğlence!

Bu eve ve seni ziyaret eden erik çiçeği kokulu da dahil bu evde oturanlara, bütün huzura âşığıım. Senin neden dünyanın huzursuz ve uzak yerlerinde dolaştığını anlayamıyorum. Benim için yuvam neredeyse oradayım. Kemiklerime kadar huzurluyum ve peygamberlerin iddia ettiği gibi dünya şiddetli ve zamansız bir sona ulaşacaksa, hayaletimizin üzerine inşa edilen Lathkill malikânesinin hayatta kalacağına inanıyorum. O yüzden geri gel, bizim bir yere gitmediğimizi göreceksin...

1. (Lat.) Tanrı'nın yüce ihtişamına. Katolik Kilisesi tarikatlarından biri olan Cizvitler tarafından kullanılan deyiş. (Ç.N.)

D.H. LAWRENCE, 1885'te İngiltere'de, Eastwood, Nottinghamshire'da doğdu. İlk romanı *The White Peacock* (Beyaz Tavus Kuşu) 1911'de, ikinci romanı *Günahkâr Ruhlar* 1912'de basıldı. Yarı otobiyografik romanı *Oğullar ve Sevgililer* (1913) Lawrence'ın kendi yaşamöyküsünü, genç bir adamın annesiyle ilişkisi ve bu ilişkinin başka kadınlarla ilişkilerini nasıl etkilediğiyle ilgili güçlü bir psikanalitik incelemeye dönüştürüyordu. 1915'te yayımlanan *Gökkuşağı*'nda, Brangwen ailesinin üç kuşak öyküsü aracılığıyla toplum ve ruhsal değişimi ele alınıyordu. Kitabın devamı niteliğindeki *Âşık Kadınlar* 1920'de yayımlandı. Onu yine aynı yıl 1920'de *Kayıp Kız*, 1926'da *Kanatlı Yılan*, 1928'de *Lady Chatterley'in Âşığı*, 1929'da *Ölen Adam*, 1930'da *Bakire ile Çingene* adlı romanlar izledi. Aynı zamanda çok iyi bir şair, öykü ve deneme yazarı olan D.H. Lawrence, özellikle romanlarıyla 20. yüzyıl İngiliz edebiyatının en etkili yazarlarından biri oldu. Lawrence, 1930'da Fransa'nın Vence kentinde öldü.

#yemeksepetibanabi #banabikitap #banabiklasik

Kapak resmi; Valentin Serov

